

T A G A J Á N L Á S O K

1891-ben.

A II. OSZTÁLYBA :

KNAUZ NÁNDOR rt. czimzetes püspököt, esztergomi kano-
nokot, kinek érdemei minden történelmi bűvár előtt ismeretesek, *tisz-*
teleti tagúl ajánlja **Pulszky Ferencz** tt.

A) Alosztály :

Dr. **MATLEKOVICS SÁNDOR** I. tagot *rendes* tagúl ajánlja
Keleti Károly rt. Irodalmi munkásságának azon része, mely már első
megválasztatása alkalmával méltattatott, csak annyiban soroltatik ismét
elő, a mennyiben művei időközben második kiadást is értek. Ilyenek:
«Nemzetgazdaságtan»-a (II. kiadás 1874.) «Pénzügytan»-a (II. kiadás
1876.) Ujabb önálló művei : «A kereskedelmi szakoktatás, tekintettel a
kereskedelmi tanintézetek jelenlegi állapotára s a nálunk létesítendő
reformokra 1872.» E munkával szerző az Akadémia Dóra-díját nyerte
el. «A nemzetgazdaságtan kézi könyve, kereskedelmi és ipartanodák
számára». 1872. «A kereskedelem története.» (A pesti kereskedelmi
akadémia megbízásából.) 1873. «A vasúti különbözeti viteldíjak.» Buda-
pest, 1875. (Az Akadémia által dícséretben részesített és kiadványai
közt megjelent mű.) «Az osztrák-magyar monarchia vámpolitikája
1850-től kezdve napjainkig.» Bpest, 1877. s ugyanazon évben II. kiadás,
valamint ugyanakkor németül is megjelent. «A részvénytársulati ügy
törvényhozási szempontból.» Bpest, 1873. (Akadémiai értekezés.) «Báró
Wüllerstorff és a szabadkereskedés meghonosítása az osztrák-magyar
monarchiában.» Bpest, 1890. Számos közgazdasági értekezését, melyek
különféle folyóiratokban megjelentek, mellőzván, csak utolsó nagy mun-
kájára hívja fel a tek. Akadémia figyelmét, mely tekintettel tárgyára
németül jelent meg ugyan, de szintén Magyarország érdekében iratott,
t. i. «Die Zollpolitik der öst.-ungarischen Monarchie und des deutschen
Reiches seit 1868 und deren nächste Zukunft.» Leipzig, 1891. E mű-
vében szerző az ép jelenleg actualissá vált németországi vámtárgya-
lások tudományos alapját és forrásait nyújtja a benne határozandó
államférfiaknak. Matlekovics emez irodalmi működésével egyik legala-

posabban képzett és legszorgalmasabban működő nemzetgazdasági irónknak bizonyult és az Akadémia méltón cselekszik, ha őt rendes tagjai közé sorozza.

Dr. **PLÓSZ SÁNDOR** urat, a budapesti egyetemen a váltó- s kereskedelmi jog és polgári törvényk.-jog nyilvános rendes tanárát, s a M. T. Akadémiának 1884. június 5-ike óta levelező tagját, *rendes* tagul ajánlja **Tóth Lőrincz** rt. Ugyanaz az ok, mely ajánlót 1884-ben arra bírta, hogy akkor levelező tagul ajánlja, t. i. magasb fokú jogtudományi irodalmi s oktatási érdemeinek méltánylása, vezette, hogy őt a jogtudomány művelőinek ma már elég gazdag sorából kiemelve, benső meggyőződéssel s azzal a biztos hittel hozza választás alá a rendes tagi helyre, hogy a legjobbak egyike lesz szaktudományának művelésében, akadémiai feladatának hű és buzgó teljesítésében, s fényfog árasztani a helyre, melyet itt elfoglal. Csak ismételheti, a mit levelező taggá választatása alkalmával elmondott, hogy munkáit mélyenható alapoosság s a szaktudományára vonatkozó irodalom s codificatio hő és széles ismerete teszi a szakemberek előtt, és pedig nem csak itthon, hanem hazánkon kívül is, nagy becsüekké. Különösen magyar nyelven már előbb kiadott s a «Magyar Igazságügyben» közzétett értekezéseiből összeállított: «*Beiträge zur Theorie des Klagerechts*» című Lipcsében 1880. évben megjelent 175 lapra terjedő munkája a gazdag német irodalomban is tapsokkal fogadtatott és magyar szerzőjének nagy becsületet s tekintélyt szerzett. Azóta úgy önálló nagyobb művei, mint a szaklapokban, a Magyar Igazságügyben, a m. jogászyűlés Évkönyveiben, a M. Jogászegylet Értekezései során, s a Jogtud. Közlönyben megjelent egyes monographiái, értekezései s bírálatai folyton-folyvást szaporodtak, nevezetesen: a M. Váltójog kézi könyvének (Budapest, Zilahinál, nagy 8r. 333 l.) második átdolgozott kiadása jelent meg (Eggenbergernél, 1889., 8r. 454 l.) — Alapos munkássága kitüntető elismeréseül az igazságügyminiszter kodifikacionális munkálatokkal bizta meg, s e megbízatásának eredményei: «*A m. polgári perrendtartás tervezete*» (1885. 4r. 160 l.) «*Törvényjavaslata a felebbvitelről a sommás eljárásban*» (indokolással, 4r. 1889. 98 l.) «*Törvényjavaslata a sommás eljárásról*» (1890. 4r. 69 l.) — Nagyszámú értekezései s monographiáihoz, melyeket épen nagy számuk miatt ismételve felsorolni nem akar, levelező taggá választatása óta járultak: A polgári perrendtartási tervezet. (A «Jog» szaklap 1885—1886-iki folyamaiban.) A magánokiratok bizonyító ereje, különös tekintettel azok alakjára («Igazságügy» 1887. 27-ik kötetében.) A váltó-kibocsátó aláírásának helye (Jogtud. Közlöny. 1887.) Hatáskör és felebbviteli bíróság az egyes bírósági eljárásban. (M. Igazságügy 29-ik köt. 1888.) A polgári törvénykezés reformja. (A Jogi Szemle 1889-iki évf.) A jogi szakoktatás reformja. (Felolvasás a M. Jogász-egylet ülésén. Értekezések, 5-ik köt. 8. füz.) stb. E röviden felmútatott munkásság, melynek nemcsak tömeges mennyisége, hanem főleg minősége szerezte meg az ajánlott egyetemi tanár úrnak amaz

általános méltánylást s tiszteletet, melyet úgy az összes jogászvilág, mint a hazai igazságügyi kormány részéről folyton növekedő mértékben élvez, úgy hiszi ajánló, kellőképen indokolja rendes taggá választatása iránti, legmélyebb meggyőződéséből folyó javaslatának jogosultságát, s azon reményét, hogy javaslata a t. akadémiai választók általános helyeslésével fog találkozni.

Dr. **BOKOR JÓZSEF** tud. egyetemi magántanárt, a «Magyar Philosophiai Szemle» szerkesztőjét *levelező* tagúl ajánlja **Kerkápoly Károly** lt. Bokor József rég megkezdte munkásságát a philosophiai és paedagogiai irodalom körében. A ma divatosná vált egységes középiskola eszméjét ő vetette föl először 1874-ben megjelent: «*A Középiskola Eszméje*» című művében. De nemcsak az eszmét vetette föl, egyuttal tervet is adott hozzá, melyet 1883-ban megjelent második műve, az «*Egy Középiskola*» még határozottabban körvonalazott. Szétszórva megjelent értekezéseit fölöslegesen elősorolni. De szükségesnek látszik hangsúlyozni, hogy az ajánlottat maga az Akadémia ismerheti legjobban, mert hét év óta nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatásában is részesítette az ajánlott által szerkesztett és kiadott «Magyar Philosophiai Szemlét». E folyóiratnak, s épen az ajánlott szerkesztői és írói munkásságának számítható be, egyebet nem említve, hogy a Comte-féle positivizmust ma már egész rendszerében bírja irodalmunk.

FELMÉRY LAJOS kolozsvári egyetemi ny. r. tanárt *levelező* tagúl ajánlja **Schvarcz Gyula** rt. Felmérynek az angol iskolázásról irt jeles munkáját az Akadémia már 200 darab arany pályadíjjal tüntette ki és a «*Neveléstudomány*» című ép oly szellemes mint terjedelmes műve által szakirodalmunkat azóta is egy kiváló elmeterméssel gazdagította. Már a múlt évben is ajánlotta *Felméryt* l. tagúl; teszi ezt ezidén is, azon reményben, hogy a m. Akadémia az ő érdemeit méltányolni fogja.

Dr. **FÖLDES BÉLÁ**-t, a budapesti egyetemen az államtudományok ny. r. tanárát, az országos statisztikai tanács, a M. Tud. Akadémia nemzetgazd. bizottságának, az Institut International de statistique, a British Economic Association stb. tagját, *levelező* tagúl ajánlja **Hegedüs Sándor** lt. Húsz év óta kifejtett irodalmi tevékenysége kiterjed a nemzetgazdaságtan, pénzügytan és statisztika körére, felkarolván a legfontosabb elméleti és gyakorlati kérdéseket. Ebbeli önálló munkái és monographiái, a hazai irodalom legbecsesebb termékeihez sorakoznak. Tudományos kutatásai a külföldi irodalomban is számot tesznek; számos kérdésben, így a módszer, jövedelem, papírpénz, gabonaárak stb. kérdésében a külföldi tudományra is előmozdítólag hatott, minek bizonyítéka az, hogy dolgozatai közül egynémely idegen nyelvre is (olasz) lefordított, másfelől azon körülmény, hogy első rangú írók (Roscher, Öttinger, Wappäus, Kolb, Engel, Hellwald, Schönberg, Neumann, továbbá Haushofer, Stringher, Loria, Westergaard, Kremp, Juraschek stb.) dolgozatainak eredményére és tekintélyére hivatkoznak. *Önálló könyv*

alakjában megjelent dolgozatai közül csak a következőket említi: A socialis kérdéssről. Nemzetgazdasági tanulmányok, Pest 1870. A munkás mozgalom legújabb iránya. Pest 1873. A nemzetgazdasági eszmék újabb fejlődése. Budapest 1874. Bevezetés a gazdaságtörténetbe. Budapest 1878. Takarékpénztáraink reformja. A Lloyd-társulat által kitüntetett pályamunka. Budapest 1878. A nemzetgazdaságtan és módszere. (Akadémiai értekezések) Budapest 1881. A nemzetgazdaság- és pénzügytan kézikönyve. I. kiadás 1881. II. kiadás Budapest 1886. Adalékok a nemzetgazdaságtan történetéhez. Budapest 1881. Statisztikai tanulmányok a gabona-árakról. Budapest 1882. Adalékok a papírpénz történetéhez és statisztikájához. Budapest 1883. Papírváluta és agio. A M. Tud. Akad. által koszoruzott pályamű. Budapest 1883. Városaink és a városi lakosság életviszonyai. (Akadémiai Értekezések.) Budapest 1883. Magyarország statisztikája összehasonlítva egyéb államokkal stb. Budapest 1885. Nemzetgazdasági és statisztikai évkönyv. A M. Tud. Akad. ng. bizottsága megbízásából. I. II. III. évfolyam. Budapest 1883. 1884. 1886. A bűnügy statisztikája. Sociologiai tanulmányok. Budapest 1889. Der Einfluss von billigen und theueren Zeiten auf die Sterblichkeit. Jena, 1880. Cautelen bei Anwendung der statistischen Methode. Wien. 1881. Ezen munkákon kívül számos becses monográphiája az elsőrangú hazai és külföldi szaklapokban fáradhatatlan munkásságának és buvárkodásának tanúi. Megjegyzendő még, hogy Földes hat éven át jegyzője volt a M. Tud. Akadémia nemzetgazdasági bizottságának, mely minőségben igen sokat tett e bizottság működésének buzdítására, mit e bizottság akkori tevékenysége és megindított vállalatái bizonyítanak; e minőségben szerkesztette továbbá az Akadémia több rendbeli kiadványát, két ízben akadémiai pályadíjat nyert és az Akadémia felolvasó asztalánál is többször megjelent. Földes tudományos ismereteivel többször igen fontos gyakorlati kérdések megoldásánál is szolgált a közügynek, így a budapesti keresk. kamarában, különböző enquétekben, továbbá a kormány megbízásából szerkesztett emlékiratokkal (így 1877-ben a keresk. és vámszerződés megújításánál) stb.

GYÖRGY ALADÁR-t levelező tagúl ajánlja Barsi József lt. A tavalyi tagválasztás eredménytelensége nem riasztja vissza tavaly tett ajánlása megújításától és azt most ismételi. Nem tartja azonban szükségesnek ismételni, a mit akkor ajánlottja érdekében írt. A választó urak, kik az általa írottakra netalán már nem emlékeznek, az Akad. Értesítő 1890. évi áprilisi füzetének «*Tagajánlások 1890-ben*» című mellékletének 14—15. lapjain megolvashatják. Mikor ajánlását megtette, nem tudta, hogy rajta kívül kiket kik ajánlanak. Ezt a most említett mellékletből már tudja ugyan, de az idén új ajánlók, vagy a tavalyiak is, újakat ajánlhatnak, a miről ismét nem lehet még tudomása; s ha mégis megújítja ajánlását, azért teszi, mert György Aladár 16 szavazatot kapott, és mert ez alkalommal már 11 szék üres. Boldogult Hunfalvy János székére a tavaly ajánlottak közül most is

György Aladárt tartja leginkább hivatottnak. Ujat csak annyit hoz fel, hogy 1890-ben megjelent «A Mária Dorothea Egylet» könyvtárának I. kötete «*Eszményi világ*» cím alatt. Irta György Aladár. Ebben 22 cím alatt van megannyi rövid dolgozat. Megannyi magvasb ethikai tartalmú s alakilag „irodalmi műbecsű gyöngyszem.

NAGY ERNŐT levelező tagúl ajánlja **Schvarcz Gyula** rt. A nagyváradai jogakadémián a politika s a közjog tanára nemzetünket oly munkával ajándékozta meg, mely valóságos eseményszámba megy a magyar államjogi irodalomban. Ez *Nagy Ernőnek* «*Magyarország közjoga.*» (Államjog) című munkája, mely csak imént (1891) második, átdolgozott kiadásban jelent meg mindazok örömeire, a kiket méltán nyugtalaníthatott az, hogy eddigi, különben derék magyar közjogi tan-könyveink többé-kevésbé még mindig az 1848. előtt *rendi* államjogi tanok befolyása alatt állottak és sehogysem voltak képesek összhang-zatba hozni a jelenleg érvényben levő (1848-iki törvényeinkben gyökerező) államjogunk rendszerét alkotmányunk szellemével. Ezt cselekszi *Nagy Ernő* a maga értékes munkájában, melyet államtudományilag tárgult látkör, kritikai gondolkodás és mindvégig jogi éllel dolgozó, ép-annyira átlátszólag világos, mint tudományosan szabatos fölfogás és ennek teljesen megfelelő műnyelvezet jellemeznek. Azt hiszi, hogy a mélyen tisztelt Akadémia ép úgy tudományos, mint hazafias szempontból csak kötelességét fogja leróni. ha ily munka szerzőjét levelező taggá választja. Említett munkáján kívül *Nagy Ernő* számos beces tanulmánynyal gazdagította szakirodalmunkat. A budapesti, majd a leg-hirnevesebb német egyetemek, végül a «*Collège de France*», az «*École de droit*» s a párisi «*École de sciences*» egykori tanítványa, kit ugyancsak a párisi «*Société d'économie sociale*» már 1880-han levelező tagjává választott, a «*Socialismusról*» («Nemzetgazdasági Szemle» 1884.), «*Le Playról és tanairól*», («Budapesti Szemle» 1885.), a «*Mentelmi jogról*» («Bp. Szemle» 1889.), «*Államjogi irodalmi állapotainkról, a personal- és realunióról*» («Bp. Sz.» 1888.) a «*Francia felső oktatásról*» («Jogtud. Közl.» 1885.), a «*Jogi semináriumokról*» («Jogt. Közl.» 1888.), «*Jogi oktatásunk reformjáról*» («Jogt. Közlöny» 1889.) irt jeles dolgozatai által is szolgálatot tett irodalmunknak; alaposan bírálta *Gourd*, *Demombynes* és *Dareste* alkotmánygyűjteményeit, valamint *Gneist* angol alkotmánytörténeti művét («Jogt. Közlöny» és «Budp. Sz.» 1881—1883—1886.) és igen derék cikkeket is irt francziául hazai viszonyaink megvilágítására «*Le transformation de la Hongrie sous l'influence des idées occidentales*» cím alatt a «*La Réforme Sociale*» című folyóiratba (1883), valamint «*Courrier de Hongrie*» cím alatt a «*La Réf. Soc.*» és a «*Revue internationale de l'enseignement*»-ba. (1882—1885.)

Dr. **SCHNIERER ALADÁR**-t, a budapesti tudomány-egyetemen a büntetőjog és eljárás nyilvános rendes tanárát, levelező tagúl ajánlja **Wlassics Gyula** lt. Kiváló irodalmi munkásságát a M. Tud.

Akadémia már megérdemelt kitüntetésben részesítette, midőn «A büntettekről és vétségekről szóló magy. büntetőtörvénykönyv magyarázata» című, 40 ívre terjedő munkáját a megosztott akadémiai nagy-jutalommal kitüntette (1878—1884.). Az ajánlottak e munkáján kívül különös figyelmet érdemelnek még a következők, melyek bármely külföldi irodalomnak is dicsére válnának: «A bűnrészesség tana». Hoffmann Pál «Jog- és államtudományi folyóirat»-ában 1871. «A büntetőjog általános tanai» 1873. Ugyanannak az 1878.: V. és 1879.: XL. t.-cz. alapján átdolgozott második kiadása. 1882. Különösen nagybecsű a legújabb átdolgozott kiadás, mely teljesen a tudomány mai színvonaláról tárgyalja a legbonyolultabb kérdéseket is (megjelent 1888-ban). «A büntettek és azok büntetései» (Különös rész) 1876. «Bírálatok a magy. büntetőtörvénykönyv tervezetéről» 1876. Pauler Tivadar emlékezete.

Dr. **VARGHA GYULA** miniszteri titkárt *levelező* tagúl ajánlja **Jekelfalussy József** lt. Már mult évben ajánlotta dr. Vargha Gyulát *levelező tagúl* és a szavazatok tekintélyes száma, mely a nagy megosztás daczára reá esett, arra bátorítja, hogy ajánlatát ismétlje. Dr. *Vargha Gyula* miniszteri titkár, a Kiszfaludy társaságnak és a m. tud. Akadémia nemzetgazdasági és statisztikai bizottságának tagja, hazánkban a statisztikai tudomány egyik alapos és kiváló művelője. Vargha munkáit széles közgazdasági ismeretek, a tények éles megfigyelése és magyaros, szép, világos előadás jellemzik. Nagyobb munkái: «Magyarország pénzügyei. Budapest, 1885. 28 ív,» XIV. színezett graphikai táblázattal. E munka, melyet megjelenésekor a szakemberek mint alapvető művet üdvözöltek, behatóan ismerteti hitelviszonyaink fejlődését és a hazai pénzügyek négy évtizedes működését. Ugyancsak Vargha tollából folytak a Láng Lajos szerkesztése alatt megjelent «Magyarország statisztikája» című nagy forrásmunkának második kötetében a bányászat- és kohászatról és az egész közlekedésről s forgalomról szóló fejezetek, több mint 20 ívnyi terjedelemben. A statisztikai és nemzetgazdasági bizottság megbízásából ajánlóval együtt szerkeszti, illetőleg írja a «Közgazdasági és statisztikai Évkönyvet», melyből eddig három évfolyam jelent meg, az első 36, a második 47 és a harmadik 43 ívnyi tartalommal és a negyedik épen most van sajtó alatt. Vargha Gyula e munkássága által nagyon számottevő tényező a nemzetgazdasági és statisztikai bizottság működésében és azonkívül a magy. tud. Akadémia egy másik vállalatának, a Nemzetgazdasági Szemlének is legbuzgóbb munkatársa. Alig jelenik meg e folyóiratnak füzetje, melyben Varghától kisebb-nagyobb közgazdasági vagy statisztikai tárgyú értekezéssel ne találkoznék az olvasó és ez értekezésekben, tanulmányokban éles gyakorlati érzékkel nem egyszer pendít meg oly eszméket, melyeket nemsokára a közgazdasági élet csakugyan fölszínre vet. Végre szükséges kiemelni Vargha irodalmi működésének egyik jellemző sajátosságát, az erős faj-szeretetet, mely azt egészen betölti, a nélkül, hogy a szerző ítéletét egy percze is elhomályosítaná.

B) Alosztály:

Dr. **CSÁNKI DEZSŐ** orsz. levéltári fogalmazót *levelező* tagül ajánlja **Szilágyi Sándor** rt. Az első nagyobb munka, melylyel Csánki feltűnt, I. Mátyás király udvara volt, s ez szolgált alapul az Akadémiának arra, hogy a Hunyadiak Kora folytatásával Csánkit bizta meg. Azóta megjelent egy kötet a munkából «Magyarország Történelmi Földrajza a Hunyadiak Korában,» melylyel különben nehéz feladatát oly fényesen oldotta meg, hogy azzal mondhatni rekonstruálta régi geographiánkat. A leglelkiismeretesebb forráskritika s széles körű történelmi ismeret mellett Csánki azon történetírók közé tartozik, kik dolgozataikban a műformára is tekintettel vannak.

Dr. **DEMKÓ KÁLMÁN** urat, a lőcsei állami főreáliskola igazgatóját, a szepesmegyei történelmi társulat titkárát *levelező* tagül ajánlja **Szilágyi Sándor** rt. A mire annál inkább készletve érezi magát, mert Demkó Kálmán az ajánlótól szerkesztett történelmi folyóiratok egyik legtevékenyebb és legalaposabb munkatársa. A hazai művelődési történetnek szenteli úgyszólván kizárólag több mint egy évtizeden át, erejét. Ezen irányban jelentékeny dolgozatokkal gazdagította irodalmunkat. Három önálló dolgot birunk tőle: 1. Polgári családélet a XVI. és XVII. században. (Lőcse 1882). 2. Lőcse erődítési és védelmi rendszere. (Lőcse 1884). 3. A felsőmagyarországi városok életéről a XVI. és XVII. században (Budapest 1890). A mely utóbbi munkát a M. T. Akadémia Történelmi bizottsága bocsátotta közre. A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseinek központi bizottsága a múlt évben egy jelentékeny föladat megoldásával: A magyar orvosi rend történetének megírásával bizta meg. Nagyszámú értekezései sorából csak azokat sorolja föl, melyek a «Századok» füzeteiben jelentek meg. 1. Párhuzam két régi szabály közt. 1879. 440. 2. A lőcsei városi levéltár legrégibb irományai 1600-ig 1880. 609. 3. Egy rendőri szabályzat a XVII. század végéről. 1880. 829. 4. Adatok az 1619—20-iki pozsonyi országgyűlés történetéhez. 1881. 431. 5. Hain Gáspár és krónikája. 1882. 132. 223. 6. Lőcse város levéltárának Lengyelországra vonatkozó irományai a XVI. századból. 1883. 453. 7. Lőcse a Bocskay-féle fölkelésben. 1883. 844. 8. Lőcse levéltárának regestruma 1884. 179. 9. Az 1637—38-iki pozsonyi országgyűlés történetéhez. 1885. 223, 316, 404. 10. A magyar-cseh confederatio és a beszterczebányai országgyűlés 1620-ban. 1886. 105, 209, 291. (és külön is). 11. Egyházi és világi hatóság a felvidéki városokban a XV., XVI. században. 1887. 685. Legyen szabad még kiemelni azon érdemeit, melyeket Lőcse sz. kir. város gazdag levéltárának rendezésével szerzett és azon buzgó tevékenységet, melyet a szepesmegyei történelmi társulat kebelében, mint titkára, és évkönyveinek szerkesztője kifejt.

FRÖLICH RÓBERT gymnasiumi tanárt, *levelező* tagúl ajánlja **Pulszky Ferencz** tt. Publicatióit tavali ajánlatában felsorolta. Pannónia topographiájával foglalkozik főleg, meghatározta a római utaknak nagy részét, felfedezett néhány castrumot és sok római feliratot. Epigraphusaink legjelesebbjeinek egyike.

KIRÁLY PÁL dévai főreáliskolai tanárt, *levelező* tagúl ajánlja **Báró Nyáry Jenő** tt. Király irodalmi működésének kezdetén leginkább az ujkorból merített történelmi dolgozatokat írt. Később, mikor a «Hunyadmegyei tört. és régészeti társulat» megalakult, ennek megbízásából Erdélyben számos római lelethelyet kutatott fel, s ez idő óta határozottan a régészet s ezzel kapcsolatban a római-dák történelem tanulmányozásának szentelte munkásságát. Kutatásai fáradozásait szép siker követte 1883-ban, a sarmizegetusai mithraeumot felásatván e nagyszerű lelet leírásával bizatott meg. Feladatának szép sikerrel megfelelt. A «Sarmizegetusai mithraeum» 20 ívre terjedő, számos ábrával ellátott művét úgy az Archaeol. Bizottság, mint az 1887-iki közgyűlés kitüntető elismerésre méltatá, s még ugyanazon évben a római «Revue internationale» és a «Giornale della Società Asiatiche Italiana» szakfolyóiratok terjedelmesen ismertették s arról igen kitüntetőleg nyilatkoztak. E nagyobb szabású munkáján kívül több mint 40 történelmi és régészeti dolgozattal gyarapítá irodalmunkat, melyek részben önálló kiadásban, részben szakfolyóiratokban jelentek meg. Dolgozatai közül csupán néhányat említünk fel: A magyar történetírás néhány tévedéséről. A római collegiumok Dáciában. Egy Mithra relief. A sarmizegetusai Mithra szentély. Keleti istenségek Sarmizegetusában. Az orvosok Rómában. Dák várak és fegyverek Traján oszlopán. Ujabb adalékok Dácia főirattárához (Erdélyi Múzeum-egyesület). Marc. Ulpius Traianus dák háborúi (Századok 1888). A római birodalom provinciái (Budapesti Szemle 1890). A marcomann háborúk (Századok 1891). Ulpia Traiana Augusta colonia Dacica Sarmizegetusa metropolis. Dacia fővárosa (12 ív, Athenaeum). Apulum (5 ív). Az imádság története (Nemzet 1889). Adalékok Erdélynek XVIII. századbeli statisztikájához. Legujabban «Gyulafehérvár sz. kir. város története» című nagyobb kiterjedésű munkáját adta sajtó alá. A történetírás és különleg az archaeologia terén két évtized alatt kifejtett fáradhatlan és sikeres működésének méltatása által indítatva, bálorkodik az itt röviden jelzett érdemek alapján Király Pált *levelező* taggá ajánlani.

Dr. **MARZALI HENRIK** egyetemi magántanárt, *levelező* tagúl ajánlja **Salamon Ferencz** rt. Dr. *Marczali Henriket* már pályája kezdetén, 1882-ben nem kisebb tekintély, mint néhai *Ipolyi Arnold* érdemesnek tartotta arra, hogy *levelező* tagságra ajánlja, különösen első nagyobb munkája alapján, mely irodalmunkban hézagot pótolott s az Akadémia a Vitéz-féle díjjal tüntette ki. E munka: «A magyar történet kútfői az Árpádok korában», mely német fordításban is megjelenvén, szolgálatot tett a magyar történelmi források ismereteinek

külföldön. A Vitéz-féle díjon kívül dr. Marczali Henrik azon még tán nagyobb kitüntetésben is részesült, hogy az Akadémia, Történelmi Bizottsága indítványára, őt tartotta mind készültségénél, mind szorgalmánál fogva alkalmasnak arra, hogy megbízza II. József császár kora történetének megírásával. S mégis, a kit képesnek tartottunk oly nehéz s terjedelmes munkára, még nem méltattuk volt a levelező tagsági címre. Dr. Marczali Henrik kielégítően megfelelt föladatának. Három nagy kötetben befejezte II. József császár korának történetét. Az első kötet már 1884-ben megjelenvén, akkor Szilágyi Sándor rendes tag, s 1887-ben, miután a II-dik kötet is megjelent Majláth Béla és Zsilinszky Mihály I. tagok ajánlották a szerzőt levelező tagságra. «II. József kora» nem egy részben hagyott kivánni valókat, s a kritikának a politikai felfogás, a csoportosítás s a stil tekintetében nem egy kifogása volt; de általában a munka történelmi irodalmunk színvonalán állott. Szilágyi Sándor rt. 1884-ben kiemeli szerző szorgalmát, melylyel «a tárgyára vonatkozó levéltári anyagot összegyűjtötte; feldolgozási képességét, melylyel a munkát élvezhető olvasmánynyá tette s végre kritikáját, melylyel a forrásokat bonczolta». Zsilinszky Mihály I. tag 1887. ajánlatában, a munkát dicsérve hozzá teszi: «Az a körülmény, hogy (Marczalinak) e művét is az Akadémia adta ki, csak kedvező ok lehet arra, hogy Marczalit az Akadémia levelező tagjai közé való megválasztásra ajánljam». Az 1884. és 1887-diki ajánlók méltán kiemelték Marczalinak több más kisebb értekezése és czikke közül az ő «Külföldi Regestáit». Ezek kivonatok a berlini, dresdai, londoni, edinburgi és más levéltárakban talált magyar vonatkozású levelekből, diplomatai iratokból és kútfőkből. Szilágyi szavaival: «nagy szorgalommal, tárgyismerettel szerkesztett gyűjtemény, mely igen használható és becses anyagot tartalmaz». Hogy ily ajánlatok után dr. Marczali nem választatott meg annak idejében levelező taggá, a titkos szavazás kedvezőtlen eredményének valószínű főoka ezen szavakba foglalható: «Még fiatal, még várhat!» Ez az ok elévült a lefolyt 7 s illetőleg 9 esztendő alatt. Benne az Akadémia egy szakjában jól iskolázott, levéltári buvárlatokban szorgalmas, és folyton működő s az anyag feldolgozására alkalmas tagot nyerne.

Dr. **MÁRKI SÁNDOR** egyetemi m. és főgymnasiumi rendes tanárt, a Történelmi Társ., Földrajzi és Ethnographiai Társulat, a Kárpát-egyesület bpesti osztályának választmányi, a Kölcsey-egyesületnek tiszt. tagját a II. osztály történelmi szakjában, a f. évi akadémiai tagválasztásnál levelező tagúl ismételőleg ajánlja Nagy Iván rt. azon indokoknál fogva, melyeket már a mult évi ajánlat alkalmával felsorolt; nem szükséges tehát sem az 1889. évi Értesítő 92—94. lapjain felsorolt munkáinak hosszú jegyzékét ismételni, sem újólág előadni a tudományos irodalom terén 29 éven át szerzett érdemeit, hivatottságát és lankadatlan szorgalmát, melynél fogva benne kitünő, elfogulatlan ítéletű, állandó munkást nyerne meg a f. Akadémia- a tudományos irodalom

hasznára. Immár ötször történt, hogy dr. Márki Sándor, mint mindig nagy számú pártolók ajánlottja, a kétharmad többség számláján egy vagy két eloszlott szavazat híjával csupán bal esély miatt maradt el megérdemlett megválasztásától. És ő nem lankadt. Most van sajtó alatt egy nagyobb illusztrált jeles műve, mely Aradmegye történetének első részét (a középkort) képezi, a mellett a M. Földrajzi Társulat megbízásából a geographusok berni nemzetközi congressusa számára «A magyar földrajztanítás történetét» írja 3 nyelven megjelenendő kadásban stb.

ÓVÁRY LIPÓT orsz. levéltári allevéltárnokot, *levelező* tagúl ajánlja **Pulszky Ferencz** tt. Óváry Anjoukori kutatásai minden történetbuvár előtt ismereteseek, jelenleg Joanna királyné életírásával foglalkozik, melyből egy érdekes részletet a Történelmi Társulat ülésében felolvasott.

Dr. **RÉTHY LÁSZLÓ**-t, a Magy. Nemz. Múzeum régiség-tárának segédőret, a magy. történelmi, az országos embertani és régészeti, továbbá a magy. ethnographiai társulat igazgató választmányi tagját, a Magy. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottságának kültagját; hivatkozással a M. Tud. Akadémia alapszabályai 15. és 16. §§-ainak értelmére, a M. Tud. Akadémia II-ik osztályába *levelező* tagúl ajánlja **Majláth Béla** lt. Ajánlata indokolása a következőkön alapszik: dr. Réthy László a történelmi és régészeti tudományt közel tíz év óta önálló tanulmányok alapján eredeti és genialis módon műveli s jelenleg a hazai érmészetnek egyik legkitünőbb és leghivatottabb ismerője és művelője. Elismerte ezt maga a M. Tud. Akadémia is, midőn az Archaeologiai Bizottság öt kültagjául megválasztva, a «Corpus Nummorum Regni Hungariae Stirpis Arpadianae» című vállalat megírásával bízta meg. Ezen nagy jelentőségű munka megírása terjedelmes és alapos előkészültséget igényelvén, hogy dr. Réthy László nehéz feladatának, a bizalomnak lelkiismeretesen megfelelhessen: áttanulmányozta a bécsi, müncheni, carlsruhei, stuttgarti, berlini, góthai, stettini, koppenhágai, milanói és a londoni British Múzeum magyar érmeit. Mint szak tudós eddigi működése által úgy a hazai, mint a külföldi szakemberek méltányos elismerésében részesül; s azon sok veszteségért, mely archaeologiánkat rövid idő alatt érte szakférfiainak elhalálózása által, csak méltányos és részleges kárpótlást nyujtana a Magy. Tud. Akadémia dr. Réthy Lászlónak bevélasztása által, ki irodalmi munkásságával 1880-ik év óta a következő művekkel gyarapította a magyar szaktudományt, önálló és szakfolyóiratokban és másnemű kiadványokban. Dolgozatai a következők: Magyar pénzverő izmaeliták. Montenuovo herczeg magyar éremgyűjteménye. Kiadatlan magyar érmek a m. n. múzeumban. A Dobóczy-féle oláh éremgyűjtemény. Régészeti és numismatikai vegyes cikkek. Anonymus az erdélyi oláhokról. A román királyság címere és színei, oláh eredetűek-e a Hunyadiak? Dácia nemzetiségí viszonyai a rómaiság idejében. Az úgynevezett hún-székely

írás. Az oláh nyelv és nemzet megalakulása. Hún-avar-magyar continuity. Románok a magyar társadalomban. A székelyek és magyar honfoglalás. A schweizi húnok. Traján-Decebal tradíciók az oláhoknál. A folytonos irodalmi munkálkodás, szaktudományával elért eredményei, alapos készütsége és ismereteinek lelkiismeretes feldolgozása ad jogcímet arra, hogy Dr. Réthy Lászlót a M. Tud. Akadémiának levelező tagú ajánlja. **UGYANÓT** levelező tagú ajánlja **Zsilinszky Mihály** lev. tag. Dr. Réthy Lászlót mint érmészt, régészt és ethnographust, ezen szaktudományokban egy évtized óta kifejtett tényleges és folytonos irodalmi munkásságáért, melylyel ezen tudományokat irodalmunkban előbbre vitte, a II. osztály a maga részéről tavaly 42 szavazattal 13 ellen a M. Tud. Akadémia nagygyűlésének levelező tagú ajánlotta. Ezen ajánlás azonban nem nyerte meg a nagygyűlésen részt vett akadémiai tagok két harmadának szavazat-többségét s Réthy 30 igen szavazattal 18 nem ellenében megbukott. Ezért ajánlja dr. Réthy Lászlót úgy tudományos eredményekben gazdag irodalmi munkásságáért, mint azon körülménynél fogva is, hogy osztályunk az utolsó években a régészeti irodalom művelőiben dr. Henszlmann Imre, Paur Iván és dr. Rómer Flóris akadémiai tagok elhalálózásával nagy veszteségeket szenvedett, melyeket új szakorok megválasztása által kell pótolnunk — az alább felsorolt okoknál fogva az idén is levelező tagú. Réthy László, a magy. középkori érmészeti és ethnographiai irodalom genialis művelője, ki mint leíró érmész az Árpád-, Anjou- és vegyesházi korabeli érmészetnek egyik leghivatottabb munkása, mint ethnographus pedig, főleg a magyarok és oláhok származási kérdésében önálló kutatás alapján oly figyelemre méltó eredményeket ért el, melyek a felfogás eredetiségénél fogva, neki a hazai és külföldi szakférfiak méltánylását és elismerését biztosították. Dr. Réthy László egy évtized óta a Nemz. Múzeum régészeti osztályának tisztviselője, mint szakember európai színvonalon álló tudós, ki magyar érmészeti kérdésekben tekintély, kit szakmája művelésében hazafias lelkesedés, meleg ügyszeretet és alapos kézzettség vezérelnek, ki hivatalos állásában és irodalmi munkakörében a szaktudomány előbbrevitelén ügyszeretethől fáradozik s kinek megválasztása által a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottsága, mely dr. Réthyt a «Corpus Nummorum Regni Hungariae Stirpis Arpadianae» című monumentális vállalat szerkesztésével bizta meg, egy kiváló belmunkatárssal gyarapodnék. Az Akadémia Archaeologiai Bizottsága Réthy Lászlót 1883-ban megbizta, hogy a tervezett «Corpus Nummorum Hungariae» részére a külföldi gyűjteményekben található anyagot írja le, ki ez idő óta a bécsi cs. kabinet, müncheni, karlsruhei, stuttgarti, berlini, góthai, stettini, koppenhágai, milanói s a londoni British Muzeum magyar érmeinek leírását eszközölte. Munkáit és értekezéseit az előbbi ajánlás sorolja elő.

SZENDREI JÁNOST, az Archaeologiai társulat titkárát levelező tagú ajánlja **Pulszky Ferencz** tt. Sokoldalú publicatiói ismer-

retések. Legközelebb beutazta a külföldet a nagyméltóságú kormány kiküldetésében, a felállítandó hadtört. múzeum érdekében.

WOSINSZKY MÓR apari plébánost, a lengyeli őskori sírmező felásatóját és tudományos kiadóját, kinek kőkori kutatásai a külföldön is elismertettek, *levelező* tagúl ajánlja **Pulszky Ferencz** tt. **UGYANÓT** *levelező* tagúl ajánlja báró **Nyáry Jenő** tt. Wosinszky számos jeles művei között legkiválóbb a «Leletek a lengyeli őskori telepről» című munkája, mely a külföldi szakirodalomban is méltán feltűnést keltett. Nagy elismeréssel nyilatkoztak e nagyobb szabású művéről s azzal behatóan foglalkoztak dr. Ranke müncheni egyetemi tanár, Nadailac marquis és Friedl, a berlini múzeum igazgatója. Régebben ismeretes munkáinak sorozatát az utóbbi időkben is igen értékesekkel gyarapította, jelesül: «Funde u. Bestattungsweise in Lengyel»; «Les Analogies entre les fouilles de Lengyel et celle de la Grèce et de l'Asie Mineure», mely Párisban az Académie des Inscription-ban s a Société Anthropologique-ban olvastatott fel; «Die Wallburg von Kölesd»; kitűnő ábrákkal. «Bonyhád vidéki bronzlelet» 144 ábrával. Beható régészeti tanulmányozás czéljából beutazta Európa északi és déli államait, Kis-Ázsiát és Egyptomot. Kitartó fáradozása és munkássága folytán általános elismerésben részesítettetett. Az Arch. Bizottság kültagjává, a Régészeti és embertani társulat választmányi tagjává s az Néprajzi társulat őslénytani osztálya előadójává választá meg.

A II. OSZTÁLYBA:

Dr. **BINDING KÁROLYT**, a lipcsei egyetemnek ez idő szerint rectorát, a büntetőjog és eljárás nyilvános rendes tanárát, titkos tanácsost stb. *külső tagúl* ajánlja **Wlassics Gyula** lt Binding amaz elsőrangú ritka tudósok sorából való, a kik az általuk művelt tudomány területén úttörők, azt új eszmékkel, eddig nem ismert igazságokkal gazdagítják. Binding a büntetőjog dogmatikájának eddig elért vívmányait valóságos revisió alá vette. Sok tévtant irtott ki, melyekhez sokáig babonás hitként ragaszkodott a doctrina. Nagy arányu munkássága a legnehezebb kérdések tisztázását eredményezte. Legyen elég az egység és többség, az oki összefüggés tanaira, a jogtalanság lényteni jellegére, a «Norm»-ok és a büntetőtörvények egymáshoz való viszonyára, a jogkényszer tanára utalni. Hazánk jogtudományi mozgalmi és igazságügyi intézményeinek fejlődése iránt a legmelegebb érdeklődést tanúsítja, mely czélból több hazai jogászsal állandó összeköttetésben van. Binding tudományos befolyása különösen felsőbb bíróságaink judicaturájában is visszatükröződik, mi nem is lehet másképen, mert bizonyos igazságok megállapítása az ő nagy nevéhez fűződik. Számos munkái közül csak kettőt emelek ki. Az egyik rendszerének alapvető munkája, a hirnevét megalapító «Die Normen und ihre Uebertretung» (két kötet), mely munkának I. kötete új kiadásban, tartalomban emelkedve a múlt

évben hagyta el a sajtót. A másik a «Handbuch des Strafrechts» című nagy munkájának I. kötete, a melynek folytatásán ép most dolgozik a nagy tudós.

A III. OSZTÁLYBA:

MARGÓ TIVADAR rendes tagot, *tiszteleti* tagúl ajánlja **Entz Géza** rendes tag. Margó Tivadar Akadémiánknak 1860-tól levelező, 1870-től rendes tagja, mint bűvár, mint író s mint a tudománynak avatott hirdetője s a dolgok mélyébe ható értelmezője, egyaránt kiváló érdemeket szerzett a zoológia terén, a melynek újabb irányok szerint való művelését, kevesek közreműködésével, ő honosította meg hazánkban. Mint bűvár különösen a finomabb összehasonlító anatomia területén tünt ki oly beható vizsgálatokkal, a melyek a szakirodalomban úttörőknek ismeretesek, irányt jelöltek a további bűvárlatoknak s őt a tudomány ezen ágának legelső művelői közé emelték. Mint a gyorsan haladó tudománynak mindig színvonalán maradó szaktudós pedig, úgy a katedráról hirdetett lelkes ígéivel, mint tudományos kézikönyveivel s a tudományban felmerült újabb elméletek fejtegetésével és ismertetésével mondhatni, egész nemzedéket nyert meg és nevelt szaktudományának; s a nemzet áldozatkészségén kívül az ő lankadatlan fáradozásának s éveken át folytatott zajtalan munkásságának köszönhető, hogy a zoológia számára ma már oly intézet áll készen, a mely ezen tudomány minden irányban való sikeres művelését lehetségessé teszi, s a mely a külföld hasonló intézeteinek legelsőihez sorakozik. Kiváló tagtársunknak ezen röviden jellemzett érdemeit tartva szem előtt, Akadémiánknak bizonyára csak dízseré válnék, ha őt tiszteleti tagjainak sorába megválasztaná. Margó Tivadar főbb irodalmi dolgozatai a következők: 1. A puhányok izomrostjairól. Akad. Évk. 1861. 2. Neue Untersuchungen über die Entwicklung, die Neubildung und den feineren Bau der Muskelfasern. Denkschr. der kais. Akad. d. Wiss. XX. 1861. 3. Az izomidegek végződéséről. Akad. Évk. 1862. 4. A tud. állattan kézikönyve. I. r. 1868. 5. Ázalagtani adatok s Pest-Buda ázalag-faunájának rendszeres átnézete. Math. és term. tud. Közl. 1865. 6. Darwin és az állatvilág. Term. tud. Közl. 1868. 7. Emlékbeszéd Agassiz Lajos felett. Akad. Ért. 1875. 8. Budapest és környéke állattani tekintetben. 1879. 9. Új denevér-fajok a budapesti és magyarországi faunában. Az orv. és term. v. Évk. 1879. 10. Az állatország rendszeres osztályozása. Akad. Érték. 1883. 11. Emlékbeszéd Charles Róbert Darwin felett. Akad. Érték. 1884. **UGYANŐT** *tiszteleti* tagúl ajánlja **Szabó József** rendes tag, mint jeles tudóst, ki közel félszázados folytonos működésével a tudomány körül nagy érdemeket szerzett, s ki úgy egyes, a tudományt előbbre vivő értekezései, mint rendszeres szakmunkák által míg egyrészt a magyar szakirodalmat gazdagította, másrészt annak jó hírnevét az összes irodalomban is terjesztette.

Dr. **THANHOFFER LAJOS**, egyetemi nyilv. rendes tanárt a M. Tud. Akadémia levelező tagját, *rendes* tagúl ajánlja **Högyes Endre** rendes tag. Thanhoffer tanár azon érdemesebb levelező tagok közül való, ki mióta (1880.) levelező taggá megválasztott, folytonosan és buzgón részt vett az Akadémia munkásságában; saját szaktudománya köréből számos búvárlatait közölte az Akadémia ülésén, továbbá másokat is, sokakat, tudományos munkásságra serkentett, melynek eredményei sok értékes dolgozattal szaporították Akadémiánk kiadványait. Az a tudományos jó hírnév, mely Thanhoffer tanárt levelező tagjaink sorába vezette, az elmúlt 10 év folyamán úgy itthon nálunk a hazában, valamint a külföldi szakirodalomban folyton nevedett, úgy hogy rendes taggá megválasztása az alapszabályok 15. §-ának szellemében minden tekintetben teljesen indokolt. **UGYANŐT** *rendes* tagúl ajánlja **Mihalkovics Géza** rendes tag. Nevezett 2 évvel ezelőtt is ajánltatott s gazdag irodalmi tevékenysége ekkor részletesen felsoroltatott s mindazon okok, melyek akkor ajánlata mellett felhozattak, jelenleg is állnak. Azóta az az elismerés érte, hogy a megüresedett II-dik boncztani tanszékre a budapesti kir. tud. egyetemen ny. rendes tanárnak kineveztetett, s ezúttal alkalma lesz új állásában szaktudományát, az általános boncztant, in- és exclusive behatóbban művelni, ismereteit nagyobb számú hallgatósággal közölni. Élénk részvétele tudományos egyleteink gyűlésein, valamint buzgósága másokat tudományos dolgozatokban vezetni, ismeretes. Megválasztása rendes taggá elismerés lesz kifejtett tudományos működéséért és terjedelmes irodalmi tevékenységeért. (Irodalmi munkáinak jegyzékét l. 1888. Akad. Értesítő 93—95. ll.)

A) Alosztály:

Dr. **FRÖHLICH IZIDOR-t**, a M. T. Akadémia levelező tagját *rendes* tagúl ajánlja **König Gyula** rt. Fröhlich Izidor 1880. óta Akadémiánk levelező tagja és a közben lefolyt tizenegy év alatt fényesen megfelelt ama várakozásnak, melyet megválasztása alkalmával az Akadémia működéséhez köthetett. A III. osztály benső tevékenységében jelentékeny része van az ő kiváló ügybuzgalmának és szakképzettségének; tudományát, a matematikai fizikát pedig oly ritka sokoldalúsággal művelte, fejlesztéséhez annyi sok új eredménnyel járult, hogy teljes mértékben kiérdemelte a rendes taggá való megválasztást. Kisebbség nagyobb értekezéseinek hosszú sorát, melyek úgy Akadémiánk kiadásában, mint külföldi folyóiratokban jelentek meg, nem kívánja itt egyenként felsorolni. Elég ha fölemlíti a fény elhajlására vonatkozó vizsgálatait és az elektrodynamométer általános elméletére vonatkozó, Akadémiánk részéről a Bézsán-díjjal kitüntetett pályamunkáját, melynek úgy mint az előbbinek, maradandó értéke lesz az illető tudományfejezetek további fejlődésében.

SCHULLER ALAJOS műegyetemi tanárt, a Magyar Tud. Akadémia levelező tagját a harmadik osztályban *rendes* tagúl ajánlja **Kruspér István** rt. Alig van szükség tudományos munkásságának részletes felsorolásával az Akadémiát untatni, hiszen az már más alkalommal tüzetesen elősoroltatott; csak azon kísérleti sorozatra bátorkodik figyelmeztetni, melyet a nevezett tag a műegyetem physikai helyiségeiben a physika némely tárgyainak illusztrálására tartott a lefolyt évben, s mely kísérletek a művelt szakértő közönség részéről általános elismeréssel találkoztak.

WARTHA VINCZE levelező tagot *rendes* tagúl ajánlja **Than Károly** rt. Wartha Vincze régi tudományos és tanári működése alapján már 1873-ban megválasztott levelező taggá. Azóta közzétett dolgozatai közül a főbbek az 1889-iki Értesítő 110. lapján soroltattak el. Ehhez járulnak kisebb dolgozatai mellett, az «agyagárak technológiájáról» (1889) tartott előadási cykluson kívül, a «vörösrézről és legfontosabb ötvözeteiről» (Term. tud. Közlöny 1890.) és «Ueber Avanturin glasuren» (Chem. Zeitung 1890.) című dolgozatai, melyek azt bizonyítják, hogy Wartha Vincze 18 évvel ezelőtt levelező taggá történt megválasztása óta, tanári és műszaki teendői mellett folytonosan foglalkozott új bűvárlatokkal, melyek hazai tudományunknak előbbrevitelét czélozzák. A dolgozatoknak nagyobb része nemcsak tudományos értékű, de arról is tanuskodik, hogy szerzőjük kiváló észlelő képességét és sokoldalú tudományos ismereteit buzgósággal használja fel a bűvárkodás és gyakorlat feladatainak helyes megoldására. Tanári működése, sikeres közreműködése a műegyetemi intézetek szervezése és berendezése körül, valamint a természettudományok terjesztésében, végre tevékenysége tudományos társulataink kebelében és a szakmájával összefüggő közgazdasági, meg administratív téren általánosan ismeretesek. Hazánk technikai viszonyainak tudományos fejlesztésére kiváló befolyással volt, a mennyiben saját idevágó működésén kívül, az önálló tevékenységre képesített tanítványoknak egész sorát nevelte fel, a kiknek munkálatai részben az Akadémia kiadványaiban jelentek meg. Felhozott kiváló érdemei alapján ismétetlen ajánlja Wartha Vincze levelező tagot *rendes* tagúl megválasztásra.

Dr. **FABINYI REZSŐT**, a chemia nyilv. *rendes* tanárát a kolozsvári egyetemen, *levelező* tagúl ajánlja **Lengyel Béla** lt. Már a múlt évben tette meg ezt az ajánlatot és pedig alapos indokolás kíséretében, miért is ez alkalommal elegendőnek véli az akkor előterjesztett indokolására hivatkozni.

Dr. **ILOSVAY LAJOS** műegyetemi *rendes* tanárt *levelező* tagúl ajánlja **Than Károly** rt. Az ajánlott született Deésen 1851-ben. Az érettségi vizsgát 1870-ben tette le. 1872/3. tanévtől kezdve 4 éven át *rendes* bölcsészeti hallgató volt a budapesti kir. magy. tud. egyetemen. E közben gyógyszerész-mesterré lett. 1876-tól kezdve két évig mint állami ösztöndíjas vegyész-növendék működött. 1876-ban bölcsészet-

tudorrá lett. 1876/7 iskolaévtől fogva pedig 4 éven keresztül tanársegéd volt az egyetem I. kémiai intézetében és ezen idő alatt tette le a középiskolai tanári vizsgálatot. 1880/1-ben a heidelbergi és a müncheni egyetemeken Bunsen és Bayer vezetése mellett a kémiai bűvárcsodás módszereiben tökéletesítette ismereteit. 1881/2-ben pedig hasonló célból Párisban Berthelot laboratóriumában a thermochemiai módszereket tanulmányozta. 1883-tól fogva az általános kísérleti kémiának a tanára a műegyetemen.

Tudományos és irodalmi működéséről felvilágosítást adnak következő dolgozatai:

1. A buziási József-forrás elemzése. (1875. Akad. Értekezés.)
2. Adatok az «oxysulfocarbaminsavas ammonium» sajátságaihoz és az «oxysulfocarbaminsavas kalium» előállítás módja. (1876. Doktori Értekezés.)
3. A budapesti világító gáz kémiai analysise 1875-ban. (1880. Akad. Értekezés.)
4. A luhii Margit-forrás vegyi elemzése. (Akad. Ért. XV.)
5. Apróbb közlemények a Term. Társulat referáló szaküléseiről. (1878.)
6. Adatok a carbonylsulfid fizikai sajátságaihoz. (1880. Akad. Értekezés.)
7. Adatok a carbonylsulfid fizikai sajátságaihoz és a tiszta carbonylsulfid előállítása. (1881. Akad. Érték.)
8. Sur quelques données physiques de l'oxysulfure de carbone. (1880. Bulletin d. Société Chimique de Paris.)
9. Sur les sels doubles préparés par fusion. (Comptes Rend. 94. k.)
10. Caractères et rôle des sels doubles formés par fusion. (Comptes Rend. 94. k.)
11. Kisebb közlemények. Referálások a Term. Társulat szakülésein. (1883. Term. Tud. Közlöny.)
12. A tudományos kémia állapota. A bromhydrogen stb. dissociációja. (1884. Term. Tud. Közlöny.)
13. A torjai bűdös barlangról. (1885. Népsz. Előad. Gyűjteménye.)
14. Külföldi múzeumok és kiállítások. (1886. Term. Tud. Közl.)
15. A kémia alapelvei, önálló kötet. Kiadta a Term. Tud. Társulat 1888.)
16. Kisebb Közlemények. Referálások a Term. Tud. Társulat szakülésein. (1888. Term. Tud. Közlöny.)
17. Nyulas Ferencz, egy régi magyar természettudós (1888. Term. Tud. Közlöny.)
18. Adalékok a salétromos sav és a salétromsav kémhatásaihoz. A benzolsulfosavazó α naphtylamin magatartása némely redukáló és

oxydáló testtel. Nitritmentes natriumhydroxyd készítése. Gyors éges közben keletkező terményekről. Van-e a levegőben ozon és hydrogenperoxyd. Salétromos-sav a nyálban és a kilélegzett levegőben. Különfélék. (Pótfüz. a Term. Közlönyhöz 1889.)

A 18. alatt felsorolt közlemények megjelentek «Études Chimiques» cím alatt a «Math. und Natur. Bericht. aus Ungarn.» VII.

19. Adalékok az ásványvizek összetételének megváltozásához. (Földtani Közlöny. XX.)

20. A «Sarolta» ásványos viz chemiai elemzése. (Földt. Közlöny. XX.)

21. Képződik-e ozon a Bunsen-féle lámpa égésekor vagy izzó platina körül. (Term. Tud. Pótfüz. 1809. Bulletin de Sociéte Chimiqu de Paris.)

22. A nem hydrogenhez kötött kén kimutatása a világító gázban. (Ugyanott.)

E dolgozatok sorából kiviláglik, hogy Ilosvay Lajos mintegy 15 év óta tényleg és folytonosan foglalkozik szaktudománya körében. Búvárlatai nemcsak arról tanuskodnak, hogy szerzőjüknek alapos szak-képzettsége és önálló tudományos felfogása van, hanem hogy azokkal a tudomány előbbrevitelének nem egy kérdésében lényeges szolgálatot is tett. Működésének igen jó eredménye az elméleti és a gyakorlati oktatás terén általánosan ismeretes. Ezek szerint kétségtelen, hogy Ilosvay egyike azon kiválóbb hazai erőknek, kik a szigorú tudományoknak fejlesztésében sikeresen közreműködnek és ezzel a magyar köz-művelődés ügyét hathatósan támogatják. Ajánló úgy van meggyőződve, hogy az Akadémia céljainak előmozdításához hozzájárul, a mikor ajánlja, hogy Ilosvay Lajos az Akadémia levelező tagjává megválasztassék.

KISFALUDI LIPTHAY SÁNDOR urat, a m. k. műegyetemnek ez idő szerint prorektorát, ismételve ajánlja *levelező* tagúl **Hollán Ernő** tt. Tudományos munkásságával szerzett érdemeit, irodalmi munkáinak felsorolása mellett, mult évi ajánlásában tüntette föl, a mihez csak annyit kell még hozzátennie, hogy azóta a «Vasútépítéstan» című nagyobb szabású művének egy újabb kötete jelent meg, mely szakkörökben általános elismerésre talált. Szerzője e munkának, egyike azon jeleseknek, kik hazánkban a mérnöki tudományok magyar nyelven való fejlesztése és terjesztése körül legtöbb sikert mutattak fel, minélfogva az a meggyőződése, hogy a tek. Akadémia, ha az ajánlottnak megválasztatásával egyrészt elismerését fejezi ki eddigi buzgó munkásságáért, másrészt oly jeles tudósnak közreműködését szerzi meg benne, kitől bizton várható, hogy tudományával és munkásságával intézetünk céljait hatályosan előmozdítani fogja, a miért őt ismételve a tek. Akadémia becses figyelmébe ajánlja. **UGYANÓT** *levelező* tagúl ajánlja **Krupér István** rt. Kisfaludi Liphay Sándor «Vasútépítéstana»

nemcsak a magyar, hanem még a külföldi szakmunkák közt is díszes helyet foglal el, s megválasztatása az Akadémia számára égető szükségét van hivatva kielégíteni, minthogy a technikai tudományok képviselője az Akadémiában az utóbbi időben beállott halálozások következtében érezhetően megcsappant. **UGYANŐT** levelező tagúl ajánlja **Kherndl Antal** lt. első sorban kiterjedett és kiváló becsű irodalmi működése alapján, valamint második sorban amaz érdemei nyomán is, a melyeket műegyetemi tanári működésében és a közéletben szerzett. Irodalmi művei közül csak a legfontosabbakra szorítkozva, a megjelenés sora szerint először «*A keskeny nyomú vasútakról*» írt pályaműve említendő föl, melyet a Tud. Akadémia dicséretének kifejezésével tüntetett ki. Továbbá «*A vasúti üzlet befolyásáról a nyomjelzésre*» (Mérn. és Épít. E. Közl. 1878); «*A tachigropho-meterről*» (U. o. 1879); «*A vasutak valószínű bevételének előzetes megállapításáról*» (U. o. 1880); «*A pályaszín befolyásáról a szénfogyasztásra.*» (U. o. 1881) című, a technikai irodalomban számot tevő értekezéseket. Legfontosabb irodalmi művét azonban a «*Vasútépítéstan*» című munkája képezi, melynek eddig közel fele része jelent meg (70 nyomtatott íven) s a mely — a miről a szerző neve egyébkép előre is kezeskedett — teljesen azon a színvonalon áll, mint világirodalomnak a vasútépítést tárgyaló legkitünőbb művei. A Tud. Akadémia e művet a legközelebb lefolyt 7 évi időközben a matematikai tudományok körében megjelent legérdemesebb munkák között dicsérettel emelte ki, mint olyat, a mely «örvendetes fejlődésnek indult technikai irodalmunkban kiváló helyet foglal el.» A technikai téren szerzett érdemei méltánylásában Liphay Sándor a földművelési miniszteriumban szervezett vizügyi műszaki nagy tanács tagjává s a kereskedelmi miniszteriumban szervezett műszaki tanács tiszteletbeli tagjává neveztetett ki. A kir. József-műegyetem tanári kara ismételve előbb a mérnöki és építési szakosztály dékánjává (1882/83—1883/84), később rektorra választó őt meg (1886/87—1888/89); a Magy. Mérnök és Építész Egyesület pedig előbb titkárává és szerkesztőjévé, majd alelnökévé, végre pedig legutóbb az egyesület elnökévé.

Dr. **VÁLYI GYULÁT**, a kolozsvári egyetem ny. r. tanárát levelező tagúl ajánlja **König Gyula** rt. Tizenöt éve már, hogy Vályi Gyula, ekkor még tanuló éveiben, belépett matematikai irodalmunk munkásai sorába, sőt doktori disszertációjában új szempontokkal tudott járulni a parciális differenciál-egyenletek elméletéhez. Az ezóta lefolyt időben Vályi Gyula kitartó buzgalommal, alapos képzettséggel és megfelelő sikerrel folytatta tudományos pályáját. Számos dolgozatai, melyek magyar nyelven az Akadémia kiadásában jelentek meg és azután külföldi folyóiratok is átmentek, a matematika különböző ágaira, az elemző és constructiv geometriára, függvénytanra és a differenciál-egyenletek elméletére vonatkoznak; mindegyikökből szakavatott fejtegetései hozzájárulnak a fölvetett kérdések megfajtásához és tudomá-

nyának előbbre viteléhez. Midőn Akadémiánk Vályi Gyulát levelező tagjainak sorába fölveszi, nemcsak elismerését fejezi ki eddigi működésével szemben, hanem szorosabban magához fűzve az ő munkerejét, saját érdekének megfelelőleg biztosítja körében a matematikai tudományoknak úgy folytonos, mint eredményes művelését.

B) Alosztály.

Dr. **APÁTHY ISTVÁN** urat, jelenleg a kolozsvári kir. m. tud. egyetemen az állattan és összehasonlító boncztan ny. rendes tanárát, *levelező* tagúl ajánlja **Margó Tivadar** rt. Apáthy István született Budapesten, hol az orvosi tanfolyam bevégezése után a kir. m. tud. egyetemen 1885-ben orvostudorrá avattatott. Már mint egyetemi hallgató az ajánlónak vezetése alatt több évig oly buzgalommal és kiváló sikerrel dolgozott az egyetemi állattani intézetben, hogy a Lamellibranchiatak szövettanáról irt jeles önálló dolgozatáért az egyetem által nyílt pályázati jutalommal tüntettetett ki. Ugyanezen intézetben működött később — két évig — mint tanársegéd; ezután a nápolyi zoologiai stáczió — a m. kormány segélyezése mellett — foglalkozott több évig az alsóbb tengeri állatok, nevezetesen a Hirudineák csoportjába tartozó gyűrűs férgek behatóbb speciális tanulmányozásával. 1888. évtől kezdve a budapesti tud. egyetemen mint képesített magántanár nyilvános előadásokat tartott az «állatok összehasonlító szövettanából», míg végre 1890-ben a kolozsvári tud. egyetemen az állattan és összehasonlító boncztan ny. rendes tanára lett, hol ez idő óta nemcsak élő szóval, de számos jeles munkái és állattani vagy szövettani buvárlatai által a hazai és külföldi szakirodalom terén is hathatósan közreműködik az állattani ismeretek terjesztésében, mivelése és öregbitésében. Szaktudománya körül szerzett érdemeit és irodalmi munkásságát a következő munkái s fontosabb értekezései bizonyítják: 1. *Tanulmány a Najádeák szövettanáról*. Értekezés a math. és term. tud. köréből. Kiadja a M. T. Akadémia. XIV. köt. 8. sz. 1884. *Nagy tábla rajzzal*; 121 old. terjedő pályanyertes munka. 2. *Studien über die Histologie der Najaden*. Biologisches Centralblatt, Bd. VII. Nr. 20. 1887. (Az 1. számú munkának rövid kivonata németül.) 3. *A sima izmok gyarapodása és pótlódása*. M. Tud. Akadémiai Értekezés. 1884. 20 ábrával. (24 oldalra terjedő dolgozat). — Ugyanez megjelent német nyelven is kivonatban «Math. und naturwiss. Berichte aus Ungarn» című folyóiratban. 4. *Methode zur Verfertigung längerer Schnittserien in Celloidin*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel, VII. Bd. 4. Heft. 1887. (Ezen csak 7 oldalú közleményben szerző egy igen czélszerű új technikai eljárást ír le a mikroszkopi finom metszetek egész sorozatának elkészítéséhez). 5. *Pióczafélék külső alakzatáról*. Értekezés a math. és term. tud. köréből; kiadja a M. T. Akadémia. XIX. köt. 3.

sz. 1889. (Egyszersmid különnyomatban.) **3 tábla** rajzzal, 27 eredeti ábrával. 87 oldalra terjedő munka. 6. *Analyse der äusseren Körperform der Hirudineen*. Mittheilungen aus der zoologischen Station zu Neapel. VIII. Bd. 2. Heft. 1888. Két tábla rajzzal, 79 oldalú dolgozat. Szerzőnek e munkája, mely mind magyar, mind német nyelven jelent meg s a pióczafélék testalakjának morphologiai elemzését s szelvényeinek egymáshoz viszonyát és jelentőségét adja, sok új tapasztalati tényt és érdekes nézőpontokat tartalmaz, melyek a Hirudineák pontosabb ismeretére és jellemzésére nézve igen fontosak, s ez oknál fogva a külföldi szaktudósok előtt is méltó elismerésben részesültek. 7. *Systematische Streiftlicher* I. Archiv für Naturgeschichte. Jahrg. 54. I. Bd. 1. Heft. 1888. E 19 oldalú közleményben szerző saját buvárlatai alapján tüzetesebben jellemezi a «Pontobdella és Callobdella» tengeri pióczáknak egyes fajait. 8. *Süsswasserhirudineen*. Ein systematischer Essay. Zoologische Jahrbücher, Abtheilung für Systematik. III. Bd. 1888. Jena. 70 oldalra terjedő becses munka, melyben szerző behatólag értekezik az édesvízi Hirudineákhoz tartozó egyes családok, alcsaládok, genusok és fajokról, s azokat pontos vizsgálatai alapján röviden jellemezi. 9. *Nachträge zur Celloidintechnik*. Zeitschrift für wiss. Mikroskopie. 1888. I. Bd. 1. Heft. 10. *Mikrotechnische Mittheilungen*. Zeitschrift für wiss. Mikroskopie etc. 1889. VI. Bd. 2. Heft. 11. *Bemerkungen über die Celloidinmethode von Arwid Florman*. Zeitschrift für wiss. Mikroskopie. VI. Bd. Heft 3. 1889. 12. *Mikrotechnische Mittheilungen*. Zeitschrift für wiss. Mikroskopie. 1889. VII. Bd. (9—12. sz. a. kisebb közlemények, melyekben szerző az általa ajánlott újabb mikrotechnikai eljárásra nézve egyes megjegyzéseket tesz és újabb tapasztalatait közli.) 13. *A magyarországi pióczák faunája*. M. T. Akad. math. és term. tud. közlemények XXIII. köt. IV. sz. 1889. (72 oldalra terjedő s tudományos tartalomra nézve is becses egy dolgozat, melyben a szerző a magyarországi pióczák faunájához tartozó, s eddig leirt családok, nemek és fajokat saját újabb vizsgálatai nyomán pontosan ismerteti.) 14. *A pióczák fejlődéstanára vonatkozó vizsgálataimról*. Különnyomat a math. és term. tud. Értesítő VII. köt. 1889. (12 oldalra terjedő előleges közleménye a szerzőnek a különböző pióczafajokon eddig megejtett fejlődéstanai vizsgálatáról.) 15. *Ueber das Kriechen von Hirudo und Aulostoma*. Eine Berichtigung. Zoolog. Jahrbücher. Abtheilung für Systematik. Bd. IV. 1889. (8 oldalú biológiai közlemény a nevezett két pióczán észlelt mozgási különbségekről.) 16. *Nach welcher Richtung hin soll die Nervenlehre reformirt werden?* Biologisches Centralblatt IX. Bd. Nr. 17, 19, 20 und 21. 1889. 17. *Notiz über die Ringelung von Piscicola*. Zoologischer Anzeiger. Bd. 1889. 18. *Ueber die Lang'schen leeren Ringe, besonders bei Hirudo medicinalis*. Zoolog. Anzeiger. 1890. Nr. 337. 19. *Szövet-tani módszerekről*. Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz. IX. sz. 1890. 20. *Pseudobranchellita Margói*.

(*Nova Familie Hirudinearum; Chalyobdellidae*). Orvos term. tudományi Értesítő. XV. évf. 1890. (Különnyomatban magyarul és németül.) E munkában szerző először ismertet és pontosan ír le egy általa a *Thalassochelys corticata* tengeri teknősön talált igen érdekes orrmányos új pióczafajt, mint egyedüli képviselőjét egy egészen új — *Chalyobdellidae* — családnak, mely minden más pióczától öt pár faalakúlag elágazott kopolytűfüggelék által különbözik. 21. *Bevezetés a rendszeres állattanba*. Orvos term. tud. Értesítő. 1890. (14 old. előadás.) 22. *A zoologus műhelye*. Három népszerű előadás. Orvos term. tudományi Értesítő, Népszerű szak XV. évf. II. füz. 1890. 23. *Az izom- és idegrostok primitív fibrillumairól s a protoplasma-szerkezetről általában*. Orvos term. tud. Értesítő. XV. évf. 1890. 24. *A dúcsejtek és az idegsejtek közötti különbségről*. Gyógyászat XXXI. évf. 10. és 11. sz. 1891. 25. *Az egysejtű állatok a többsejtűek szempontjából*. Egyetemi előadás. Orvos term. tud. Értesítő XVI. évf. 1891. 26. *A szervezett sejtek életműködései. (A karyokinesis új elmélete.)* Ugyanott. Sajtó alatt. 27. *Ueber die Schaumstructur hauptsächlich bei Muskel- und Nervenfasern*. Biolog. Bd. XI. Nr. 3. *Nachtrag* u. ott. Nr. 4. 28. *Az élő anyag és az egyéniség*. (A művelt közönség számára). Budapesti Szemle. 1884. 91. sz. (32. old.) 29. *A tudományos állattan külföldön és Magyarországon*. Budapesti Szemle 1886. 109. sz. Kéziratban vannak: 30. *A magyarországi hévvizek pióczáiról*. Előadás a Természettud. Társulat 1888. évi december havi szakülésén. 31. *A mai zoologia elvei és irányai*. (Bevezetés a tudományba). Egyetemi előadások 120 ív kéziratban. 32. *Füzetek az összehasonlító szövettanból*. (Egy új protoplama elmélet.) A budapesti k. m. tud. egyetemen tartott előadások. 33. *Monographie der Hirudineen*. Fauna und Flora des Golfes von Neapel. Dr. Dohrn tanár, a nápolyi zoológ. stáció igazgatójának megbízása folytán 80 nyomtatott ívre terjedő nagy monografikus munka, 35 tábla rajzzal. Kéziratban, befejezéshez közel. 34. *Das histologische Praeparat*. Handbuch der historischen Methodik. Verlag von Herold Bruhn. Braunschweig. Készülőben, 30—40 nyomt. ívre tervezve. Ezenkívül még számos kisebb szakszerű cikk, ismertetés és polémia jelent meg tőle a hazai és külföldi folyóiratokban. Az itt elősorolt értekezések és dolgozatok nagy számából s azok tudományos tartalmából világosan kifűnik, hogy dr. Apáthy István a szaktudománya körébe tartozó kérdések buvárlatában szigorú módszer szerint s egészen önállóan tud eljárni, s ez által magát a tudományt is tovább fejleszteni és gyarapítani. Aránylag rövid idő — alig 8 év — lefolyása alatt több mint 30, közvetlen vizsgálaton alapuló dolgozatot bocsátott közre, részint a m. tud. Akadémia értekezései és közleményei között, részint más hazai vagy jelentékenyebb külföldi folyóiratokban. Ezek között van több nagyobb és fontosabb dolgozat, melynek péld. a «Najádeák szövettanáról», a «Pióczafélék külső alaktanáról», «a magyarországi édesvízi pióczák faunájáról», vagy a Pseudo-

branchellion új tengeri piócafaj és családról írt értekezései, melyek különösen hazánkra nézve fontosak, a mennyiben becses anyagot szolgáltatnak hazánk állattani ismeretéhez és a melyek nemcsak a hazai szakirodalomban, hanem a külföldi szaktekintélyek részéről is méltó elismerésben részesültek. Figyelembe veendő továbbá az is, hogy dr. Apáthy az eddig kifejtett jeles és szopora irodalmi tevékenysége mellett, rint a hogy ezt a fent elsorolt munkák jegyzéke (33. sz. a.) bizonyítja, már több év óta a nápolyi zoológiai stáció igazgatója, dr. Dohrn tanár megbízása folytán a «Hirudineák Monographiája» című nagyszabású munkán dolgozik — nagyobbbrészt saját buvárlatai alapján, mely munka a kéziratban majdnem készen s immár közel áll a befejezéshez.

Dr. BORBÁS VINCZE tanárt *levelező* tagúl ajánlja **Nendtvich Károly** rt. Borbás magasabb tanulmányait, különösen a botanikait a budapesti, berlini, innsbrucki és bécsi egyetemeken és tudományos botanikai intézetekben végezte, bölcsészetdoctori oklevelet, valamint a magyar nyelv és irodalomból, továbbá az összes terményrajzból gymnasiumi tanári oklevelet Bpsten nyert. Másfél évig dr. Jurányi Lajos egyetemi tanár tanársegéde volt, s most 21 éve tanárkodik, még pedig az állam V. ker. főreáliskolájában, 10 év óta pedig a tudomány-egyetemen mint a botanika magántanára működik. A botanika terén nagy szorgalmat és igen termékeny irodalmi munkásságot fejt ki. Tudományos növénytani értekezései és munkái főképp a M. T. Akadémia Természettudományi Közleményeiben és Értekezéseiben, gyakran nagyobbbrészt latin nyelven jelentek meg, de külföldi botanikai folyóiratokban is igen sok értekezést és ismertetést közölt, valamint a szárfított növényeknek nagy számban történt szétküldözésével is jelentékenyen hozzájárult a magyar haza flórájának megismertetéséhez. Munkáiból itt csak a M. T. Akadémia «Mathem. és Természettudományi Közleményei»-ben megjelent «A magy. birodalom vadon termő rózsáit» emeljük ki, mely latin nyelven az összes európai rózsák rhodológiáját tárja elénk, s melyet megjelenése után Crépin, a brüsseli növénykert igazgatója, a brüsseli tudományos akadémiában is jelesen ismertetett. A casseli Botanisches Centralblatt, meg a bécsi Oesterr. Botan. Zeitschrift állandó magyar referense. Az egynemű értekezéseket egy kötetnek tekintve, Borbásnak 40-nél több kisebb-nagyobb irodalmi munkája vagy értekezése van. Botanikai tevékenysége nagyon szembe ötlő. A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseinek állandó központi választmányában, továbbá a m. földrajzi társaságban mint választmányi tag működik s az orsz. közoktatásügyi tanácsnak 6 évig volt tagja. Már a tudomány egyetemen nyert pályadíjat a gyümölcsök histológiai szerkezetének tanulmányozásáért, 1873 óta a M. T. Akadémia a haza floristikai viszonyainak tanulmányozásával majdnem minden esztendőben megbizta és segítette, a földművelési magas ministerium a magyar homokpuszták növényzetének, továbbá a hazai tölgyek kuta-

tásával, a kir. m. természettudományi társulat a hazai fészkes virágú növények monographiai leírásával bízta meg; a magyar orv. és természetvizsgálók vándorgyűlésének állandó központi választmánya pedig Vas megye növénygeographiája és flórája cz. munkáját 100 arannyal jutalmazta. Borbás egész életét általában a botanika tudományos művelésének szentelte, munkáit, mivel azok vagy latin nyelven láttak napvilágot, vagy terjedelmes német, francia v. angol kivonat jelent meg rólok, a külföldi tudományos munkák gyakran idézik. Magyarországból páratlan növénygyűjteménye van, melynek értéke, a hungaricumokat tekintve, nem könnyen becsülhető meg, csak az a kár, hogy szerény privát lakásán kénytelen vele összeszorúlni. Borbás tehát az akadémiai tagsággal való kitüntetést már nagy mértékben kiérdemelte s további eredményes és tudományos működésének több biztosítékát egy tudományos testületnek már nem nyújthatta. Hazslinszky Frigyes 1886. és 1889-ben akadémiai tagúl már ajánlotta s ajánló magáévá teszi az ő 1889. tagajánlásából (38. l.) a következőket: «...azért ajánlok a tisztelt tagtársak figyelmébe oly férfit, ki fáradhatatlan munkássága mellett, évről-évre terjeszkedő kutatási mezején arra is fordítja figyelmét: hogy minő befolyást gyakorolnak a természeti viszonyok a növények alakjára, belsejére és anyagi tartalmára, a mi főfeladata fűvészeti tudományunknak szeretett hazánk érdekében. Ezen férfiú Borbás Vincze tanár, kinek működése körünkben még bizonyosan emelkedni fog.» Sokoldalú botanikai működését legjobban igazolja irodalmi munkássága, melynek jegyzéke az 1889. Akad. Értesítő 112—120. lapjain található.

BRUSINA SPIRIDION zágrábi egyetemi tanárt *levelező* tagúl ajánlja **Horváth Géza** lt. — Brusina Spiridion, a zágrábi Ferencz-József egyetemen az állattan tanára, a zágrábi tudományos akadémia rend. tagja, a belgrádi kir. tudós társaság lev. tagja és a horvát természettudományi társulat elnöke, már több mint egy negyed század óta kiváló sikerrel foglalkozik a zoologiai és paleontologiai szakirodalom terén. Tudományos munkássága, melylyel a szakkörökben általánosan ismert és becsült nevet vivott ki magának, kivált a Molluscákat ölelte fel és kiterjedt úgy az élő, mint az ásatag alakokra. Kutatásainak és tanulmányainak java része a magyar birodalomnak épen ama vidékeire vonatkozik, a melyeket természetbúváraink eddig meglehetősen elhanyagoltak, t. i. az Adriai-tengerre és partvidékére, valamint a horvát és dalmát belföldre. Számos idevágó dolgozatai közül elég legyen a következőket felemlítenem: *Contribuzione pella Fauna dei Molluschi dalmati* (Vienna, 1886.); *Gastéropodes nouveaux de l'Adriatique* (*Journal de Conchyliologie*, 1869.); *Monographie des Campylaea de la Dalmatie et de la Croatie* (*Annales de la Société Malacologique de Belgique*, 1869.); *Prinesci malakologiji jadranskoj* (*Rad jugosl. akad.* 1870.); *Monographie der Gattungen Emmericia und Fossarulus* (*Verh. zool. bot. Ges. Wien*, 1870.); *Fossile Binnen-Mollusken aus Dalmatien*,

Kroatien und Slavonien (Agram, 1874.); Description d'espèces nouvelles provenant des terrains tertiaires de Dalmatie (Journ. de Conch., 1876.); Orygoceras eine neue Gasteropodengattung der Melanopsiden-Mergel Dalmatiens (Beitr. zur Paläontologie Österreich-Ungarns 1882.); Die Neritodonta Dalmatiens und Slavoniens (Jahrb. d. Deutsch. Malakozoolog. Ges. 1884.); Die Fauna der Congerienschichten von Agram in Kroatien (Beitr. zur Paläontologie Österreich-Ungarns, 1884.). — Brusina tanár tudományos munkássága kiterjedt azonkívül még a madarakra, halakra és tengeri emlősökre, a melyekről szintén több jeles dolgozat látott napvilágot. Nagy érdemei vannak e mellett a természettudományok népszerűsítésében horvát testvéreink között s lelkes buzgalmánának és fáradozásának köszönhető a többi között a zágrábi természettudományi társulat megalapítása, a melynek alapítása (1886.) óta első elnöke. Mindezeknél az okoknál fogva bátorodik őt a tek. Akadémia nagybecsű figyelmébe ajánlani és pedig annál inkább, mert Kukuljevics Iván lt. elhalálózása óta Akadémiánknak Horvátországból egyetlen tagja sincs.

FEKETE LAJOS selmeczi erdő-akadémiai rendes tanárt és kir. erdőtanácsost, *levelező* tagúl ajánlja **Bedő Albert** levelező tag. Fekete a tanügyi téren már 23 éven át általános elismeréssel működik, s ugyezen idő óta az erdőgazdasági irodalomnak is oly buzgó és kitűnő munkása, ki hazánk gazdasági és közmívelődési fejlődése érdekében jelentékeny és oly hasznos szolgálatokat tett, hogy ezek alapján kötelességében állónak kell ajánlónak ismernie levelező tagúl való megválasztásra ajánlását. Irodalmi működésének igazolására, mellözve a szakfolyóiratokban megjelent nagyszámú becses közleményeit, az alábbi jegyzékben megjelölt és számos esetben pályadíjat nyert munkáira hivatkozik. 1. *Erdőértékszámítástan*. Megjelent Selmeczbányán 1874. 242 lapra terjedő munka. 2. *A mezőség kopárainak befásítása*. Az erdélyi gazdasági egyesület által ötven arannyal jutalmazott pályamunka. Kolozsvár 1876. 160 lap. 3. *Az erdővédelem körvonalai*. Kiadja Joerges A. özvegye Selmeczen 1877. 4. *Erdészeti rovaratan*. Nyomatott Selmeczen Joerges A. özvegyénél 1878. 5. *Beszélgetés az új erdőtörvényről*. Népszerű ismertetés közigazgatási bizottságok tagjai, erdőbirtokosok, falusibirók s mindazok számára, kiket az erdőtörvény érdekel. Kolozsvár 1880. 6. *Erdészeti talajtun*. Selmeczbányán 1882. 190 lap. 7. *A tölgy és tenyésztése*. Az orsz. erdészeti egyesület Deák Ferencz-alapítványából 100 arannyal jutalmazott pályamunka. Kiadja az országos erdészeti egyesület. 80 fametszettel. Budapest 1888. 8. *A Magyarországon előforduló főbb fajok csemétéinek termesztése és ültetése*. Néptanítók, községi előljárók és kisbirtokosok számára. Az orsz. erdészeti egyesület által a Deák Ferencz-alapítványból 50 drb arannyal jutalmazott pályamunka. Kiadja az orsz. erdészeti egyesület. Budapest 1889. 124 lap. Társ-szerzőkkel írt munkái: 1. *Az erdőbecsléstan kézikönyve*. Az orsz. erdészeti egyesület által 100 arany pályadíjjal

jutalmazott munka. Irták Soltz Gyula és Fekete Lajos. Selmecezen 1882.
 2. *A növénytan kézikönyve erdészek számára.* A Deák Ferenczalapítványból 200 drb arannyal jutalmazott pályamunka. Irta Fekete Lajos, dr. Mágocsi Dietz Sándor tanár és Rejtő Adolf m. kir. főerdész. A munka most van sajtó alatt. 3. *A körerdész,* gyakorlati útmutatás az erdészeti műszaki segédszemélyzet számára, egyszersmind az erdészeti rövid vázlata. Az orsz. erdészeti egyesület által 200 frt pályadíjjal jutalmazott munka. Irták Fekete Lajos és Illés Nándor. Budapest 1873.
 4. *Az emberi trágya a mezőgazdaságban.* Az erdélyi gazdasági egyesület által jutalmazott pályamunka. Irták Nickel Zsigmond és Fekete Lajos rendes tanárok a selmeczi akadémián. Kiadja az erdélyi gazdasági egyesület Kolozsvártt 1881.

LAUFENAUER KÁROLY egyet. ny. rendes tanár urat, hivatkozva több évvel ezelőtt beadott ajánlására s az abban foglalt indoklásra, újolag *levelező* tagúl ajánlja **Fodor József** r. tag. Laufenauer tanár az elme- és idegkörtan természettudományi alapon való művelésének megalapítója Magyarországon, s e nagyfontosságú és széles körű tudományos szakma egyik legbuzgóbb s legeredményesebb művelője. E mellett Laufenauer tanár nyilvános előadásaiival, népszerű cikkeivel hathatósan befolyt a cultura, a helyes ismeret terjesztésére társadalmunkban. Megválasztása buzdításul szolgálna eddigi munkássága folytatására, elismerésül szolgálna a széles körű orvosi gyakorlattal bíró tudósnak, hogy tisztán gyakorlati pályája mellett nem feledkezett meg a hazai közművelődés iránt tarjózó kötelességről sem. Laufenauer tanár dolgozatai 1887-ik évig közölvé vannak az azon évi ajánlatban; pótlólag mellékeli az azóta megjelent tudományos munkálatok lajstromát. *A figyervekek hystero-epilepsiájáról.* Orvosegyleti előadás 1887. febr. 5-én. Évkönyv. 42 lap. *A súlyos hysteria prognosisa és theraphiája.* Orvosegyleti évkönyv 1888. 95. oldal. *Castralt hystero-epilepsia.* Orvosegyleti évkönyv 1889. 162. oldal. *Monoplegia hysteria esete.* Orvosegyleti évkönyv 1889. 165. oldal. *Hysteriás petit mal.* Orvosegyleti évkönyv 1889. 165. oldal. *Therapie der Hysterie und neurosthenie.* Centralblatt für Nervenheilkunde 1889. nov. 12. 13. *A rubidium-ammonium-bromio gyógyhatásáról.* Orvosegyleti évkönyv 1889. 168. oldal. *Klinikai és kórszövettani referatum a Rókus-kórház megfigyelő osztályán előfordult veszttségi eretekről.* Bericht der ständigen Lyssa Commission stb. Centralblatt für Nervenheilkunde. 1889. 7. szám. *Des contractures spontaneés et provoquéés de la langue chez les hystero-epileptiques.* Nouvelle Jecnographie de la salpêtriére 1889. szept.—októbr. Red. par. prof. Chareot. (*A természetes és mesterséges nyelv-contracturákról hystero-epileptikáknál.*) *Az orvosságok távolságra hatásáról.* Term. tud. Közöny 1889. jan. *Hysteriás hemiplegia esete.* Orvosi hetilap 1890. 4. szám. *Chorea gravis 5 esetéről, kórszövettani készítmények bemutatásával.* Orvosi hetilap 1890. 17. szám. Vegyes tartalmu dolgozatai: *A veszett-*

ségről. Népszerű előadás. Nemzet 1887. *Karczolatok a kedély és ideg-betegek életéből.* Népszerű előadás. 1888. Nemzet. *A kis gyermekek szellemvilágának zavarairól.* Népszerű előadás 1889. nov. (Gyermekügyi kiállítás.) **UGYANÖT** levelező tagúl ajánlja **Högyes Endre** r. tag. Laufenaure tanár 1875 óta működik a magyar orvosi szakirodalom terén. Tudományos búvárlatai és közleményei az elmebetegségek és idegbajok élet- és kórtanával foglalkoznak. E közleményeknek úgy terjedelme mint száma, valamint tartalmassága szerzőjüket már eddig-elé is a hazai elsőrendű orvosi szakírók közé emelte és szintén jó nevet vívott ki számára a külföldi, nevezetesen a német és a francia szakirodalomban. Laufenaure tanár munkálkodásának értéke a hazai tudományosság elővitelében tetemesen fokozódik még azon körülmény által is, hogy több tanítványa már eddig-elé is értékes irodalmi működést fejtett ki, melynek eredményei az Akadémia III. osztályának ülésein ismételve bemutatattak. Laufenaure tanár tehát azon jeles munkálkodásuk által kitűnt magyar tudósok és írók sorába tartozik, kinek megválasztása az alapszabályok 16. §-a értelmében teljes mértékben indokolt és a kitől megválasztása esetén úgy az e §. valamint az ügyrend 5. §-a által reá mért köteleességek teljesítése a legnagyobb mértékben várható.

Dr. **RODICZKY JENŐ** cs. és kir. asztalnok urat, a kassai gazdasági tanintézet igazgatóját, *levelező* tagúl ajánlja **Hazslinszky Frigyes** rt. A Tud. Akadémia egyik főfeladata tudományával a gazdaszatot és ipart is támogatni. A tudomány haladása csak akkor ér el teljes sikert, ha vívmányai a gyakorlati életben s különösen a gazdaszat és ipar terén is érvényesülnek. Ezen két irányban való haladás az egyedüli út szeretett hazánk emelésére, mert termelésünk fokozása által teremthetjük meg azon alapot, mely hazánk és nemzetünk minden irányú gyarapítását, megszilárdulását és felvirágzását lehetővé teszi. Azért támogatnunk kell elismerésünk által azon férfiakat, kik fáradhatlan buzgalommal ez irányban működnek. Ilyen férfiú Rodiczky Jenő, kit levelező tagúl ajánl. Teheti azt, mert ismeri fáradhatlan és sikeres működését a megjelölt téren s tudja azt megítélni, mert maga is foglalkozik a gazdasági tudományokkal s egyidőben ezeket a helybeli jogakadémián tanította is. De teszi ezt a megjelölt működési irány fontosságánál fogva hazafiúi szempontból is. Rodiczky nagyobb munkái, például, az ipari növények kézikönyve, a méhről, a tengeriről, a takarmánytermelésről, valamint a nemzetgazdaság és állattenyésztés köréből írt könyvei eléggé ismeretesek. Munkáinak nagyon terjedelmes jegyzéke megtekinthető a főtitkári hivatalban. **UGYANÖT** levelező tagúl ajánlja **Nendtvich Károly** rt. Rodiczky Jenő szül. Aradon 1844-ben, tanulmányait Budapesten végezte, korán kitűntetvén a természettudományok iránti hajlamát, szorgalommal hallgatván a m. kir. műegyetemen a természettudományi előadásokat ép úgy, mint a vegytani előadásokat és gyakorlatilag is működvén a vegytani laboratóriumban.

Már 1861-ben, tehát életének 17 éves korában értekezést írt a Bánság bányásziparáról. Ezután a külföldön, nevezetesen a tübingai egyetemen folytatván tanulmányait, ott nyerte a doctori diplomát. 1869-től 1883-ig a m.-óvári gazdasági akadémián mint tanár, ezen időtől fogva mint a kassai gazdasági tanintézet igazgatója, a mezőgazdaságnak tudományos irányban való fejlesztésén a mily buzgón, oly eredményesen működött. Ő figyelmeztetett a föld árjának szélsősége és éghajlatunk correctivumául való nagy fontosságára. A föld árja, mozgása és változásainak törvényszerűségéről több éveken át exact kísérleteket folytatott, melyek a külföldi szakkörök figyelmét is felköltötték. Növénytermelési kísérletei és azoknak időnkénti publikálásával egyike volt az elsőknél, kik a mezei kísérleteknek a tudomány követelményeinek megfelelő keresztülvitelére buzdított; több eddig nálunk ismeretlen kulturnövényt honosított meg, mint például a *Vicia Ervilia Willd.*, *Phalaris coerulea Desf.*, *Oplisminus frumentaceus Kunth*. stb. Új válfajokat létesített u. m. *Miagram Sativum*, *hibernum* és értékes gabonaféleségek terjesztésén eredményesen fáradozott. A növénytermelés terén folytatott kísérleteit és eredményeit elsőrangú német és francia szakfolyóiratok is publikálták. Ő azokat a magyar közönség számára nagyszabású két művében: A takarmány-termesztés kézikönyve 1882. és az ipari növények kézikönyve 1889., 2 kötetbe tette közzé. Azon felül egyike volt az elsőknél, kik némely, nálunk teljesen elhanyagolt tenyésztési ág nagy nemzetgazdasági fontosságát fölismerve, néhány tudományos műben és több népszerű iratban tárgyalta és ismertette. A nagy tudományos apparatussal írt «*Studien über das Schwein*» (1872.) Németországban forrásművül van elismerve. «*A méhről*» írt dolgozata, a mily szép nyelvezettel, oly kritikai élel van írva. «*A pulykáról*» írt műve (1878.) pályadíjat nyert és németül is megjelent (1880). Sikerrel fáradozott a németalföldi lapály-juh meghonosításán és razzkajuhaink javításán is. Ez érdemben több felolvasást tartott és kísérletezéseinek eredményét több iratban ismertette. *Das Westeuropäische Niederungsschaf* (1882.); a németalföldi lapály-juh (1885.); *Etude sur le mouton de frise* (1889.) tekintélynek van elismerve; egy újabban nagyon elhanyagolt disciplina a gyapjúismeret terén, a gyapjúsál nyújt-hatósága és szilárdságának a szigorú tudomány igényeinek megfelelő megvizsgálására egy készüléket talált fel, melynek segítségével több, az eddigi nézeteket lényegesen módosító észlelet tétetett. A tankönyvül írt «*Gyapjúismeret*»-en (1880.) kívül a berlini «*Handbuch der gesammten Landwirthschaft*» szerkesztői őt bízták meg a gyapjú-ismei fejezet kidolgozásával. Nem csekély érdeme az is, hogy a tudomány vívmányait oly modorban ismerteti, hogy az empirikus mezőgazdák is mindjobban megkedvelik az elméletet, meghallgatva e kiváló szaktudósunk szavát, ki jó magyarsággal ír s kezeli tárgyait, minek köszönheti, hogy egyike a legkedveltebb és legolvasottabb íróinknak.

Dr. **SCHMIDT SÁNDOR** egyetemi r. k. tanárt és a nemzeti múzeum segédőrért *levelező* tagúl ajánlja **Krenner József** rt. Nevezett szakférfiú számtalan dolgozattal gazdagította a tudományos ásványtani irodalmat, melyeket magyar és idegen nyelven közzé tett. Munkálatai vagy önálló szigorú tudományos kutatásoknak eredménye, vagy pedig mint a «Drágakövekről» írt munkája, a tudomány hazai nyelven való népszerűsítését czélozzák. Megválasztását igen melegen ajánlja és az akadémiai tagság reá nézve nem csak hosszú munkásságot jutalmazna a tudomány terén, hanem az Akadémia maga nyerne benne olyan szorgalmas és buzgó munkatársat, ki az intézetnek minden tekintetben hasznára válnék. Tizennégyévi irodalmi működéséről tanúskodnak következő munkái: *Cölestin Romagnaból*. Műegyetemi Lapok, 1876. 1, 109. Egy rajzzal. *Zirkon Podsedlitzről*. Természetrajzi Füzetek, 1877. 1, 35. Egy tábla rajzzal. *Cölestin St. Angeloról*. Természetrajzi Füzetek, 1877. 1, 38. *Cerussit Selmeczről*. Természetrajzi Füzetek, 1877. 1, 177. Egy tábla rajzzal. *Ásványtani közlemények*: 1. *A Galenit átváltozásairól*. 2. *A Pyrostilpnit egy új telhelye*. 3. *Opál Mogyoródról*. Földtani Közlöny, 1877. 7, 143. *A Pseudobrookit kristálytani elemei*. Földtani Közlöny, 1878. 8, 273. Egy tábla rajzzal. *Kristályos Tetraëdrit Rozsnyóról*. Földtani Közlöny, 1879. 9, 127. *Muzsaji Wolny*. Természetrajzi Füzetek, 1879. 3, 13. Két tábla rajzzal. *A Kraszna-Horka-Váraljai Wolnyok*. Természetrajzi Füzetek, 1879. 3, 168. Egy tábla rajzzal. *Axinit Veszverésről (Poloma) és Medélsről*. Természetrajzi Füzetek, 1879. 3, 257. Egy tábla rajzzal. *A perticarai Cölestin és a Cölestin szögértékei*. Természetrajzi Füzetek, 1880. 4, 209. Két tábla rajzzal. *A Pseudobrookitról*. Természetrajzi Füzetek, 1880. 4, 320. Egy rajzzal. *Cerussit és Baryt Felekesről Borsodmegyében*. Értekezések a term. tud. köréből. Kiadja a magy. tud. Akadémia, 1882. 12. kötet, 1. szám. Három tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. Leipzig, 1882. Bd. 6, 545. *Newberyit Mejillonesről, Chile*. Természetrajzi Füzetek, 1882. 6, 184. Egy tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie, 1882. 7, 26. *Hämatit a Hargitta hegységéből*. Orvos-term. tud. Értesítő, Kolozsvár. 1882. 259. Egy tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1883. 7, 547. *Apatit von Tavetsch und Floienthal*. Groth's Zeitschrift für Krystallographie, 1883. 7, 551. *Ueber das Fuess'sche Fühlhelgoniometer*. Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1883. 8, 1. Öt rajzzal. *A Jordanit és Meneghinit isomorfája*. Természetrajzi Füzetek, 1884. 8, 37. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1884. 8, 613. *Pelsőcz-Ardó ásványairól*. Természetrajzi Füzetek, 1884. 8, 84. Egy tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1885. 10, 202. *Egy Málnás vidéki kőzet ásványairól*. Természetrajzi Füzetek, 1885. 9, 51. Egy tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1885. 10, 210. *Ásványtani közlemények*: 1. *Hypersthen a Pokhansz hegyről*. 2. *Füzdöl Augit Körmöczről*. 3. *Szepesmegyei*

ásványok: a) Arsenopyrit, b) Turmalin, c) Calcit, d) Sphalerit, e) Baryt (Wolyn), f) Aragonit stb. 4. *Arsenopyrit, állítólag Klenóczról, Gömörmegye.* 5. *Smithsonit és Arsenopyrit Csetnekről, Gömörmegye.* Természettudományi Füzetek. 1886. 10, 15. Egy tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1887. 12, 97. *Mineralogiai közlemények*: 1. *Arsenopyrit Szerbiából.* 2. *A szomolnoki Claudetit kristályairól.* 3. *A svédországi Beaumontit.* Természettudományi Füzetek. 1887—88. 11, 137. Egy tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1888. 14, 573. *A szerbiai Cinnoberről.* Földtani Közlöny. 1887. 17, 531. Két tábla rajzzal. Együttal: Groth's Zeitschrift für Krystallographie. 1888. 13, 433. *A Drágakövek.* (Természettudományi könyvkiadó vállalat. A m. tud. Akadémia segítettetésével kiadja a k. m. természettudományi társulat.) Budapest, 1890. Két kötet. 1. köt. 19 eredeti rajzzal, VIII és 1—416; 2. kötet 34 eredeti rajzzal, VIII és 1—320. *Ásványtani közlemények*: 1. *Zirkon, Almandin és Epidot Ausztráliából.* 2. *Pyrít Porkura határából, Hunyadmegyében.* Természettudományi Füzetek. 1890. 13, 86. Szerkesztette a «Földtani Közlöny» VII.—XI., a «Földtani Értesítő» I.—III., a «Természettudományi Füzetek» VII.—X. kötetét mint társszerkesztő. Szerkeszti a «Természettudományi Füzetek»-et a XI. kötettől kezdve a folyó kötetekig. Rendes referálója a Groth-féle *Zeitschrift für Krystallographie und Mineralogie* folyóiratnak Lipszében, a *Földtani Közlöny*-nek Budapesten és az elsorolt eredeti szakmunkáin kívül még nagy számú kisebb-nagyobb ismeretterjesztő stb. dolgozata jelent meg a hazai különböző folyóiratokban.

UGYANÖT levelező tagúl ajánlja **Semsey Andor** tt. mint olyat, ki számos tudományos dolgozatai által bebizonyította, hogy a tudomány színvonalán áll és kinek szorgalma és buzgóságától még sokat várhatunk.

TORMAY BÉLA miniszteri tanácsost, levelező tagúl ajánlják **Bedő Albert** és **Thanhoffer Lajos** lt. abban a meggyőződésben, hogy nevezett férfiú tudományos érdemei alapján erre a megtiszteltetésre méltó, s mert hiszik, hogy ő további működésével mezőgazdasági irodalmunknak újabb hasznos szolgálatokat fog tenni. Tormay Béla 1861-ben az állatorvosi tanintézet assistense volt, 1865-ben Keszthelyen a gazdasági tanintézetben mint segédtanár, s ugyanott később mint ezen intézet gazdaságának vezetője működött. 1867-ben az állattenyésztési szak rendes tanára lett, 1869-ben pedig a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatója volt és 1873-ban a budapesti állatorvosi tanintézet mint a zootechnikai tanszék tanára nyert alkalmazást. Ugyanitt 1875-ben az akkor reorganizált állatorvosi tanintézet igazgatója lett, majd főigazgatóként a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumba osztott be, hol jelenleg mint miniszteri tanácsos működik. Tormay Béla irodalmi munkásságát önállóan, vagy egyes folyóiratokban megjelent és állattenyésztésre, állatphysiologiára s gazdaságtanra vonatkozó nagyobb s kisebb dolgozatai tüntethetik fel, a melyeknek sorozatát az alábbi jegyzék tünteti fel. Megjegyzendő továbbá, hogy Tormay Béla

tollából eredt az amerikai consulatusi jelentésben a magyarhoni szarvasmarhatenyésztés állására vonatkozó ismertetés, valamint a Lejeuna Gembloux által kiadott «La Hongrie agricole» is. Tormay Béla dolgozatai: 1. Zsirhizlalási kísérletek. 1861. 2. Lófogtan, ábrakkal. 1861. 3. A mezőgazdasági tanintézetek Németországban, úti tanulmány. Kiadta a földmiv., ipar- és kereskedelmi m. k. ministerium. 4. Állatgyógyászati vázlatok, Debreczen. 1870. 5. Általános állattenyésztéstan, Debreczen. 1871. 6. Gazdasági lötenyésztés. Pályamű. Debreczen 1872. 7. A falusi lötenyésztés. Kiadta a földm., ipar- és keresked. m. kir. ministerium. Debreczer. 1873. 8. Az állatkiállítások Bécsben. 1874. 9. La Hongrie Agricole, kiadta Lejeuna Gembloux. 10. A szarvasmarha és tenyésztése. 1877. (Elfogyott). 11. Jelentés az 1878. évi párisi állatkiállításokról és tanulmány a fajtaismeretből. (Elfogyott). 12. A kőbányai piac. Értekezés. 13. Kalauz a lópatkolásban. 1882. (Két kiadást ért). 14. Nádudvari uram vasárnapi beszélgetései. Budapest 1885. (Elf.) 15. Elbeszélés a régenmultból. (Olvasási termék) 1887. 16. Nádudvari uram az állategészségügyi törvényről. 1889. 17. A szarvasmarha külseje (első része «A szarvasmarha és tenyésztése» című nagyobb művének) II. kiadás. 1887. 18. Az átörökítés. Tanulmány. 1890. (Különlenyom.) 19. A szarvasmarhafajták (II. és III. r. a fentebb említett műhöz). 20. A kezelők részesítése a tiszta jövedelemben. Tanulmány 1890. (Különlenyomat a Mezőgazdasági Szemléből). 21. A sertéskérdés egy fontos részlete. 1891. (Különlenyomat a Mezőgazdasági Szemléből). 22. Mezőgazdaság és állattenyésztés az Osztr.-Magy. Monarchia Írásban és Képben című munkában. 23. Magyarország juhászata 1890. (A bécsi gazdasági kiállításon díszoklevelet kapott). 24. Ezenkívül kisebb-nagyobb dolgozatokat tett közé a Nemzetben, a Gazdasági Lapokban, a Földművelési Érdekeinkben, a Journal d'Agricultur-ben, az Agricultur Gazetteben; végül mint fentemlített Magyarországi szarvasmarha-tenyésztését ismertette az amerikai consuli jelentésben (Cattle and Dairy farming part II. Washington).

A III. OSZTÁLYBA:

SIR JOSEPH DALTON HOOKER-t *külső* tagnak ajánlja Kanitz Ágost levelező tag. Sir Joseph Dalton Hooker a most élő «systematicus botanicusok» legkiválóbbja, több nagy kutató utat végzett és azoknak eredményeit terjedelmes és díszes munkákban adta ki, melyek a systematicára, a növényföldrajzra és a növények eredetére nézve egyaránt első rangú fontossággal bírnak. Mint Europa legnagyobb és legnevezetesebb botanikus kertjének — a Kew Gardensnek — igazgatója, a növénytan gyakorlati értékesítése körül nagy érdemeket szerzett és az ott felgyűlt páratlan anyagot értékesítve, oly colossalis munkák kidolgozását vagy maga eszközölte, vagy a szellemébe teljesen beható munkatársak által végeztette, a melyek nagyon sokáig a

botanicusoknak mint nélkülözhetetlen alpmunkák fognak szolgálni. Elég ha a Benthammal dolgozott Genera plantarumot, a hatalmas Flora of British Indiát és a Botanical Magazine utolsó seriesét említi fel.

NAEGELI KÁROLY-t *külső* tagnak ajánlja Kanitz Ágost levelező tag. Naegeli Károly a növénytan nyugalmazott r. ny. tanára Münchenben, azoknak a hatalmas szellemeknek egyike, ki majdnem ötven év óta működik mint első rangú növénytani bűvár és a természet-tudományok többi részeit valóban genialisan értékesítve, az általános növénytannak a fejlődésére nagy befolyást gyakorolt és azt exact tudományná fejleszteni törekedett, midőn a legnehezebb és leglényegesebb kérdések elfogadható magyarázatát nyújtotta. Alig van az általános növénytannak egy része, melyben maradandó becű nagy horderejű Naegeli-féle vizsgálatok eredményei nem szerepelnének.

VAN'T HOFF J. H., a chemia tanárát Amsterdamban, *külső* tagúl ajánlja Than Károly rendes tag. Számos és nagyrészt igen fontos bűvárlatai közül csak a következőket emeli ki. «La chimie dans l'espace» című művével 1877-ben megalapítója volt a stereochemiai elméletnek. Ennek alapján nagyszámú organikus vegyületnek optikai sajátságait, térbeli szerkezetükkel sikerült összefüggésbe hozni. A legújabb vizsgálatok szerint sok eddig nem értett isomeriát ezen elmélettel oly módon lehet értelmezni, hogy az hivatva van igen előnyös fordulatot előidézni az organikus vegyületek szerkezetére vonatkozó felfogásunkban. Az 1884-ben «Etudes de dynamique chimique» című művével kísérleti és elméleti alapon új irányt jelölt ki a chemiai mechanikában, melyet azóta maga is számos tanítványának közreműködésével hathatósan tovább fejlesztett. Oszwald Vilmos lipcei tanár társaságában 1887 óta szerkeszti a «Zeitschrift für physikalische Chemie» című folyóiratot, melyben nagyszámú kitűnő dolgozataival, az elméleti chemia fejlődésére irányadó befolyást gyakorolt. Elég legyen ezek közül csak a híg oldatok szerkezetére vonatkozó Van 't Hoff-féle törvényt megemlíteni. E szigorúan megokolt törvény bevezetésével behozította, hogy a híg oldatok ugyanazon törvényeknek bódolnak, mint a gázok. Ebből a vegyületek physikai sajátságainak a chemiai sajátságokkal, eddig nem sejtett törvényszerű összefüggését állapította meg és egyúttal a chemiai mechanika törvényeinek általánosítását, továbbá az elektrolytikus dissociatio felfedezését tette lehetővé. Ezekből folyólag hatalmas lendületet adott a bűvárkodás azon irányának, mely rövid idő múltán a chemiai affinitás valódi lényegének felismerésére fog vezetni. E korszakot alkotó működése alapján ajánlja, hogy a Tek. Akadémia Van 't Hoff urat *külső* tagjául válassza meg.

